Poštnina plačana v gotovini | Leto LVI. | V Ljubljani, v petek, dne 24. avgusta 1928. | Št. 192. | Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondelika in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo - Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ljubljana, 23. avgusta.

KDK ne samo da se ni na kakršenkoli način ogradila proti dr. Mačkovemu protestu na Interparlamentarno unijo, marveč se je na svoji včerajšnji seji v Ljubljani z njo popolnoma solidarizirala in jo še podkrepila.

To dejstvo ne pomeni nič več in nič manj, kakor da se je tudi SDS pridružila protidržavni akciji HSS, jo sprejela in sklenila jo praktično izvajati.

KDK v svoji ljubljanski resoluciji izreka, da narodna skupščina nima pravice predstavljati parlamenta kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na konferenci Interparlamentarne unije v Berlinu. Ako te pravice nima nazunaj, je čisto jasno, da je po deklaraciji slavne Kadeka nima tudi ne na znotraj. Saj pravi ta gospoda v svoji resoluciji, da smatra **sebe**, to je KDK, »kot parlamentarno predstavnico Hrvatov, Srbov in Slovencev, ki jih zastopa«. Torej so gg. Pribičevič, Maček, Kramer etc. mnenja, da oni predstavljajo legitimni parlament jugoslovanske države, narodna skupščina pa je le uzurpirana zastopnica Srbov, Hrvatov in Slovencev. To v svoji resoluciji tudi izrecno izjavljajo, trdeč, da »je ta skupščina, ki bi morala biti takoj po 20 juniju razpuščena, diskvalificirana, da sprejema zakone za kraljevino SHS«. Torej se postavljajo samostojnodemokratska, radičevska, slovenska samostojna kmetska in hrvatska federalistična stranka na stališče, ter ga javno razglašajo, da zakoni, izdani od narodne skupščine, ne veljajo. Saj KDK v svoji resoluciji izrecno trdi, da so bili zakoni, sprejeti v tem zasedanju skupščine, »vsej državi usiljeni«, pa tudi konvencije, ki so se od te skupščine ratificirale, da nimajo obvezne moči za Hrvate, Srbe in Slovence, ki jih KDK zastopa.

Naposled pa KDK v svoji ljubljanski resoluciji pozivlja Interparlamentarno unijo, predstavnike tujih držav, z eno besedo inozemski forum, da naj »s svojim delom in moralno avtoriteto dela za zmago pravega in iskrenega parlamentarizma«, katerega predstavljajo zastopniki KDK. Pozivlja se torej inozemstvo, da naj pomaga opoziciji KDK rušiti obstoječo zakonito narodno skupščino naše države, izpodkopavati avtoriteto in veljavnost zakonov in podpirati neposlušnost, rezistenco in upor proti zakonito obstoječemu stanju; z eno besedo, KDK kliče inozemstvo na pomoč, da ji pomaga zrevolucionirati našo državo. To je isto, kar je delala svojčas Hrvatska seljačka stranka in za kar je bila od Pribičevič-Pašičevega režima postavljena pod obznano. Prav za prav gre ljubljanska resolucija KDK še delj, ker so one izjave bile vse privatne izjave pokojnega Stjepana Radiča, to pa je od strankarskega foruma čisto praviloma, premišljeno in za vse pristaše formalno-obvezno sprejet sklep, ki ga resolucijonaši sami označujejo kot poostrenje svoje borbe.

Imamo torej pred seboj čisto formalno veleizdajniški čin, neprikrito protidržaven akt in obstoječemu ustavnemu stanju kar najbolj sovražno, parlamentarizem, zakonistost in v temeljnih postavah naše države sankcijonirani red zanikujočo gesto. To je seveda čin, ki ga nobena demokratična, parlamentarna in pravno urejena država ne more trpeti. Če se kaj takega dovoli, potem so država, oblast in avtoriteta zakona prazni pojmi. Potem je izročena država brezvladju in brezzakonju, povrh pa se še tuje države in inozemski faktorji pozivljajo, da opozicijonalni manjšini pomagajo podreti zakonito obstoječo oblast in stanje. Resolucija KDK ne pušča o tem nobenega dvoma. KDK sprejema polno odgovornost za to svojo protidržavno in veleizdajniško izjavo.

Gospod Pribičevič je svojčas uporabljal zoper opozicijo izjemne zakone, ki jih je sprejel proti protidržavnim elementom, naj so bili res protidržavni ali ne. Mi smo bili vedno proti izjemnim zakonom. Obstoječi redni kazenski zakoni zadostujejo, da se da zadoščenje prekršenemu redu in kaznuje rovanje proti zakoniti oblasti, naj izhaja to od navadnih zemljanov ali pa od voditeljev strank. Treba le, da je dejanje gotovo in odkrito. Resolucija KDK jasno pove, da ne priznava obstoječe oblasti, parlamenta, zakonov. Resolucija KDK apelira na pomoč inozemstva, da se veljavni ustavni red izpremeni. Ergo.

Spor z Italijo spravljen s sveta

r **Belgrad**, 23. avg. (Tel. »Slov.«) **Kakor smo zvedeli, je naša vlada dobila od italijanske odgovor, v katerem italijanska vlada sporoča, da je z našo noto, ki se ji je izročila te dni, povsem zadovoljna in je na ta način incident likvidiran.**

Proti veleizdaji KDK

r **Belgrad**, 23. avg. (Tel. »Slov.«) **Ljubljanski sestanek vodstva KDK in njegovi sklepi niso v Belgradu izzvali prav nobenega posebnega zanimanja. Po Pribičevičevih izjavah je jasno, da se tudi samostojni demokrati solidarizirajo s protidržavno akcijo HSS in njeno propagando v inozemstvu. Z ozirom na tak nastop SDS se je v Belgradu razpravljalo o korakih, ki jih je potreba podvzeti proti vsem, ki delajo proti obstoječim zakonom in proti vladi. Predsednik vlade g. dr. Korošec je imel danes več političnih sestankov. Dopoldne je v zvezi s tem sprejel predsednika DS g. Ljubo Davidoviča, ki je ostal pri g. Koroščcu nad eno uro. G. Davidovič ni dal o tem sestanku nobene izjave, pač pa se misli, da se je pri tej priliki razgovarjal o vseh najnovejših političnih dogodkih. Ravnotako je predsednik vlade g. dr. Korošec sprejel vojnega ministra, ki se je danes vrnil z Bleda. General Hadžič je bil na Bledu in je bil ponovno sprejet v avdienco od Nj. V. kralja. O svojem današnjem sestanku s predsednikom vlade g. dr. Koroščem je izjavil:**

»Kakor vam je znano, sem prisostvoval manevrom naše flote. Nato sem odšel na Bled in poročal kralju. Danes sem obiskal predsednika vlade g. dr. Korošca. Obvestil sem ga, da sem prišel in mu poročal o potovanju.«

Po teh sestankih je g. dr. Korošec sklical sejo ministrskega sveta, ki je trajala od 6 do pol 9 zvečer. O tej seji je dal g. dr. Korošec časnikarjem sledečo izjavo:

»Sedanja vlada je sprejela nalogo, da deluje na vse strani pomirljivo. Na tem stališču stoji še danes.

To pa seveda še ne pomenja, da bo mirno gledala, ako kdo krši obstoječe zakone in državno ustavo. Na današnji seji ministrskega sveta smo govorili o direktivah, po katerih bi imeli pristojni ministri postopati. Posvetovanja se še niso dokončala.

Na današnji seji smo dolgo govorili o proslavi prebitja solunske fronte, ko je l. 1918 naša in zavezniška vojska zmagala.«

Seja KDK v Ljubljani

Ljubljana, 23. avgusta. V tajništvu SDS v Kazini na Kongresnem trgu se je danes vršila seja KDK. V Ljubljani je ostal ta dogodek popolnoma neopažen, niti v kavarni in restavraciji Kazine, torej v isti hiši, se ni nikjer opazilo nikakršno zanimanje za to sejo. Poslanci KDK so neopaženo prišli, se neopaženo sestali in odšli. Svetozar Pribičević in dr. Popović sta dopotovala že prejšnji večer, ostali poslanci dr. Maček in ing. Košutić, dr. Trumbić, Klarić, Valečić, Demetrović, Vilder, Ivančič, Urek, Shwegel in dr. Kostić pa danes. Poleg tega sta bila na seji navzoča še poslanca dr. Kramer in Ivan Pucelj. Seji je predsedoval dr. Maček. Soglasno je vodstvo KDK sprejelo sledečo resolucijo:

»KDK se pridružuje protestu parlamentarnega predstavništva HSS z dne 20. avgusta 1928 proti sodelovanju delegacije okrnjene Narodne skupščine na konferenci mednarodne interparlamentarne unije v Berlinu. KDK kot parlamentarna predstavnica Hrvatov, Srbov in Slovencev, ki jih zastopa, ne priznava Narodni skupščini v Beogradu pravice, predstavljati parlament kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na konferenci Interparlamentarne unije v Berlinu. Tega ji ne priznava iz razloga, ker je ta parlament ne samo izvoljen z nasiljem, marveč so bili v njem dne 20. junija ustreljeni predsednik in voditelj KDK Stjepan Radič in narodna poslanca HSS Pavle Radič in dr. Gjuro Basariček, a težko ranjena poslanca dr. Ivan Pernar in Ivan Grandja, ki so se le z zakonitimi in parlamentarnimi sredstvi borili za svobodo in ravnopravnost svojega naroda.

S tem brezprimernim zločinom, ki je bil izvršen iz sredine vladajočih strank, je parlamentarni reprezentanci KDK onemogočeno sodelovanje v delu skupščine in njenih delegacij in potemtakem tudi ne more sodelovati v delegaciji te skupščine na konferenci Interparlamentarne unije v Berlinu.

Ta skupščina, ki bi morala biti takoj po 20. juniju razpuščena, je diskvalificirana, da sprejema zakone za kraljevino SHS in da predstavlja parlamentarizem na forumu, kjer se sestanejo predstavniki iskrenega in pravega parlamentarizma in demokracije vsega civiliziranega človečanstva.

Toda ne samo da z razpustom okrvavljene Narodne skupščine ni bilo dano zadoščenje užaljenim čutom človečnosti in pravni zavesti naroda, marveč se s pomočjo take Narodne skupščine vzdržuje vlada, ki grozi z izjemnimi odredbami borcem za parlamentarizem, za demokracijo in za narodne svoboščine, vse to z motivacijo, da apeli na mednarodno solidarnost predstavljajo veleizdajo države.

S podaljševanjem življenja okrnjene Narodne skupščine v Beogradu, z njenim zakonodajnim delom in s sodelovanjem na mednarodnem interparlamentarnem forumu se daje sankcija krvavemu zločinu od 20. junija 1928, s čemur se rušijo velike pridobitve parlamentarizma in se mesto parlamentarnih razprav uvaja kot sredstvo in argument krvavo razračunavanje, pa celo ubijanje narodnih predstavnikov.

Situacija, ki je bila ustvarjena na ta način, da so bili z revolverji izgnani iz Narodne skupščine predstavniki KDK, se izkorišča sedaj za to, da v odsotnosti opozicije usiljujejo zakone vsej državi in ratificirajo mednarodne konvencije, ki se najbolj tičejo krajev, kojih predstavniki so bili izgnani iz parlamenta.

KDK, ki je nepokolebljiva pobornica ideala mednarodnega miru in bratstva, pričakuje, da bo Interparlamentarna unija s svojim delom in svojo moralno avtoriteto delala za zmago pravega in iskrenega parlamentarizma, ki edini more osigurati trajen svetovni mir za napredek človečanstva.«

Zvečer se je pred kazino zbralo okoli 200 mladih fantov, ki so klicali Pribičeviču. Sicer pa je vladalo celo v neposredni bližini kazine popolno nezanimanje za ta dogodek, v mestu pa ga sploh čutiti ni bilo.

ć **Zagreb**, 23. avg. (Tel. »Slov.«) kljub Pribičevičevi izjavi, da so se spori v javnosti v KDK poravnali, se je vendar opazilo, da Popović svoje izjave ni preklical in da tudi SDS ni o tem rekla nobene besede. Sam Pribičević je v snočnji izjavi dovolil, da obstojajo med strankami KDK gotove razlike, ter izrečno pravi, da se mora razpravljati o tem, ali se vse stranke KDK strinjajo v vprašanju oportunitete Mačkovega brzojava. Pribičevičeva izjava se smatra kot nova kapitulacija pred vodstvom HSS in sicer samo radi tega, da obdrži ugled v KDK. Vest, da se je v Ljubljani sklenilo, da se pošljejo v Berlin nove resolucije, je vzbudilo precejšnje razburjenje, ker smatrajo člani HSS, da ta nova resolucija popravlja vtis, ki ga je v naši državi in v inozemstvu napravila brzojavka HSS.

Lepi zavezniki so to

ć **Zagreb**, 23. avg. (Tel. »Slov.«) Poslednje dni je »Hrvat«, glasilo HFSS, ene od strank KDK, večkrat pisal o Slovencih ter se pri tej priliki poslužil ne ravno izbranih izrazov. Današnji »Hrvat« piše kot o velikem grehu, da so imeli pristaši SLS v Kranjski gori veselico na dan S. Radičevega pogreba. Vašemu dopisniku ni znano, ali je res ali ne, mora pa javiti, da je to neodgovorno in malo taktično postopanje »Hrvata« vzbudilo različne komentarje. Tako prinaša »Narodna politika« dokumente, ki rišejo »Hrvata« in njegove pristaše v zelo slabi luči. Navaja slučaj, ko so člani SDS v Medžimurju priredili veselico, proti čemur so vstali člani HSS. »Narodna politika« piše na račun federalističnega tiska pod naslovom: »Tovarišem Vlade Ristoviča: sledeče:

»Ko se govori o terorju in pozivu na uboj, bi morali oni (HFSS) molčati. Mi nismo pozabili, kaj je vse HFSS tisk prinesel na dan proti pokojnemu Stj. Radiču ob priliki parlamentarnih in oblastnih volitev. Gospode federaliste spominjamo na članke dr. Živojina Bertiča, ki je dokazoval, da bi moral Stjepan Radič dobiti za svoja dela batine. »Hrvatski list«, osiješki organ HFSS, naj ne pozablja, kaj je pisal 16. junija, štiri dni pred dogodki v narodni skupščini. Takrat je pisal:

»Radič je večkrat naglasil, da se mnogi prizadevajo, da bi ga odstranili iz javnega življenja. S tem je hotel doseči sočuvstvovanje in simpatije javnosti. Mi pa rečemo samo to: Če bi ga hoteli odstraniti, imeli bi sredstva in načina, da to storimo. Toda, kdo bo pa potem svinjaril Hrvate tako uspešno kakor Radič. Ko bi se komu v resnici posrečilo, odstraniti vodjo zapeljanih, zaslepljenih in pijanih, bi napravil največje delo, kar ga pomni hrvatska zgodovina. Odstranil bi neprestano nevarnost za javni red in mednarodni mir v svetu.«

»Narodna politika« nadaljuje: »Tako so federalistični časnikarji harangirali proti Radiču in že vnaprej odobravali umor. V tem pogledu niso bili nič boljši od Ristoviča, če niso bili slabši. Sedaj pretakajo krokodilove solze za pokojnim Radičem. Radi tega naj gospodje molče in naj pazijo, da jih kazenska oblast ne bo preganjala radi poziva na umor. Sicer pa od orjunaških časnikarjev federalističnega časopisja ni lepo, da drugim očitajo Radiča in Ristoviča, ker se v obešenčevi hiši ne sme govoriti o vrvi.

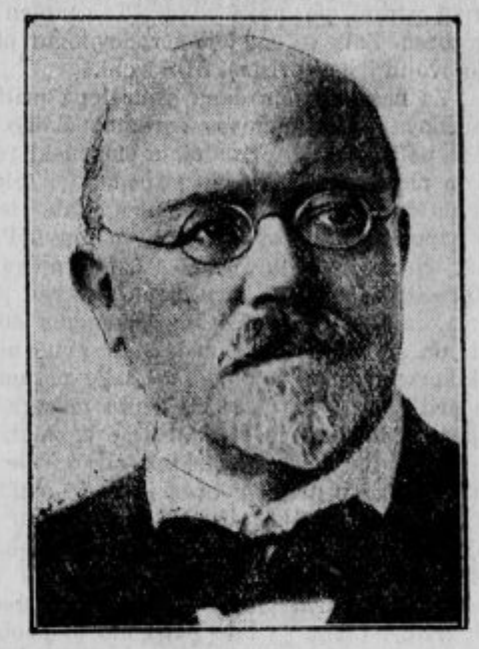

Baron Adelswärd,
(Šved), predsednik interparlamentarne zveze.

Hrvatje v Berlinu odbiti

v **Berlin**, 23. avg. (Tel. Slov.) **Na današnji seji medparlamentarnega sveta je bil na na predlog predsednika nemške skupine profesorja Schückinga izvoljen za predsednika sveta predsednik francoske zbornice in član francoske delegacije Ferdinand Bouisson. Na mesto senatorja Brabeca, ki mora po statutu izstopiti in se ne sme zopet izvoliti, je bil v izvršni odbor izvoljen danski zunanji minister Moltesen. Izvršni odbor je danes izdal odločbo o pritožbi egiptskih in hrvatskih poslancev. Egiptska delegacija je bila, dasi je parlament za tri leta suspendiran, pripuščena s sedežem in glasom v medparlamentarno unijo, dočim se je pritožba hrvatskih poslancev radi pripustitve srbskih parlamentarcev odklonila. Hrvatskim poslancem pa se je dalo na prosto, da se tudi udeleže posvetovanj konference.**

Pelegrinetti pri papežu

v **Rim**, 23. avg. (Tel. Slov.) Papež je v privatni avdienci sprejel apostolskega nuncija v Jugoslaviji monsignora Pellegrinettija, da se pouči o političnem in verskem položaju v Jugoslaviji in posebno o stališču hrvatske duhovščine v konfliktu med Srbi in Hrvati.

Skodovka v Plznju preobložena

v **Praga**, 23. avg. (Tel. Slov.) Na današnji borzi je vladal specialni naval za Škodove akcije, ki ima svoj vzrok v tem, da je podjetje dobilo velika inozemska naročila. Kakor se poroča z dobro poučene strani, je turška vojna uprava naročila pri Škodovih tovarnah za več sto milijonov čeških kron, dalje pa sta Jugoslavija in Romunija naročili za vojaške dobave za poldrugo milijardo čeških kron. Ta naročila so bila entrirana na zadnji konferenci male antante v Bukareštu. Čuje se dalje, da je Češkoslovaška prevzela jamstvo za vojaške dobave Jugoslaviji in Romuniji.

Deviški govor Smitha

Newyork, 23. avg. (Tel. »Slov.«) Prvi programatični govor demokratskega kandidata za ameriškega predsednika so razširili potom radia do zadnjega kotička. Smith je povdarjal načela prijateljstva do vseh, tudi latinsko-ameriških držav in ostro odklonil politiko vmešavanja v notranjosti druge države. Razsodiščne pogodbe z Evropo bo posplošil in razširil. Kellogova pogodba je izgubila na vrednosti, ker se smejo voditi obrambne vojne. Vojno je pobijati s tem, da se odstranjujejo njeni vzroki. Alkoholno vprašanje bodo v Ameriki uredile vsaka država zase. Prohibicijski zakon je spremeniti. Smith je dalje očital, da imajo republikanci mnogo korupcije na vesti, da so se omadeževali z vodstvom državne uprave. V Ameriki je trenutno armada brezposelnih, ki šteje 4 milijone. Smith obljublja, da bo zastavil vse moči, da bo brezposelnost prenehala.

Šahovski turnir

v **Kissingen**, 23. avg. (Tel. »Slov.«) Odigrala se je viseča partija med Tarasom in Retisom, v kateri je zmagal Retis po 11 urni igri. Marschall s svojo stolpno končno igro, dasi je imel dva kmeta več, ni mogel proti Misesu doseči več kakor remis. Stanje je torej sedaj tako, da imata poleg Niemcoviča tudi Marschall in Retis po 5 točk, Taras 3 in pol in Mises 3, ostali igralci nespremenjeno.

O „številkah“ SDS

Dasi nikjer v deželi ni več tistega splošnega nemira, ki ga je povzročala davčna praksa v l. 1921 do 1925, ko se je vsak davkoplačevalec, zlasti vsak kmet, obrtnik in trgovec, bal za zadnji ostanek svojega imetja, dasi prav sleherni davkoplačevalec čuti, da se je tozadevno bistveno preokrenilo na bolje, dasi danes nimamo več protestnih shodov radi davkov, nimamo resolucij in ne odpora, vendar je začelo časopisje SDS naenkrat davčno kampanjo ravno v času, ko je bil končno vendar sprejet zakon o izenačenju davkov in ko je vlada na delu, da ta zakon izvede. Stvarnega povoda za to davčno hajko torej ni. Gre zgolj za politično taktiko SDS, da bi se nahujskalo ljudstvo proti SLS na eni strani, na drugi strani pa proti vladi. Ta namen je prozoren. Zato se smejejo tozadevnemu pisanju svojih listov pristaši SDS sami.

Za nas je s tem dana samo lepa prilika, da znova podčrtamo vso ogromno škodo, ki jo je politika SDS prizadejala slovenski zemlji in našemu narodnemu gospodarstvu, zlasti na davčnem polju in naglasimo, kako težki so napori SLS, da vse te grehe popravi. Prav značilen za to trditev je čl. 92. letošnjega finančnega zakona, ki v zadnjem odstavku pravi: »Minister za finance sme izjemoma dovoliti, da se vzamejo naknadno ali ponovno v reklamacijsko postopanje tudi take posamezne pritožbe, ki se vlože do konca meseca junija tega leta in glede katerih se ugotovi, da je davek na skupni dohodek ali davek na imovino, ki še ni bil pobran in se je nanašal na davčna leta 1919 do 1924, odmerjen na objekte, ki niso obstojali, ali kjer se dokaže **velika nesorazmernost proti faktičnemu dohodku ali faktični vrednosti imovine v dotičnih letih.**« Čemu je bilo potrebno to pooblastilo. Ravno radi tega, ker so se v tistih letih, ko je vladala SDS, nakopičile cele gore prošenj za odpis krivičnih davkov in vseh tistih prošenj, dokler je vladala SDS, ni nihče rešil, tako da so zastarele in obležale v uradih. Da se ti stari grehi vlad, v katerih je sedela SDS, likvidirajo, zato je bilo potrebno gori navedeno pooblastilo finančnega ministra, s katerim se je postopek o teh pritožbah obnovil. To pooblastilo je značilno za stanje finančne politike v naši državi. Ono dokazuje, da sedanja vlada oziroma sedanja davčna politika gre za tem, da čimbolj olajša davkoplačevalcem davčna bremena, da jim v vsakem oziru pomaga in prepreči, da krivičnih bremen ne nosijo.

Časopisje SDS navaja številke. O teh številkah smo že včeraj trdili, da so vzete prosto iz zraka. Številke 7,000.000 in 32,000.000, o katerih govori demokratsko časopisje, so plod čiste demagogije. Od nikoder jih ni mogoče dobiti, četudi ima SDS še tako intimne špijone v finančnih in davčnih uradih, ker stvarno številke, ki obstojajo, nikjer ne morejo kazati, da je Slovenija plačala 7 ali celo 32 milj. Din davka v l. 1927 več kot prejšnja leta. Nam sicer številke, v kolikor so uradna tajnost, niso znane, v kolikor pa je bilo objavljenih, pa dokazujejo, da so take uradne številke naravnost nemogoče. Kako točna je »Jutrovska« statistika, pove tale primer: Iz brošure »Poreska služba« posnemamo, da je v l. 1927 plačala Slovenija vseh neposrednih davkov 227,825.911.01 Din. V brošuri »Pogledi na gospodarsko leto 1926« pa vidimo, da je Slovenija plačala v l. 1926 221,857.233.72 Din.

To pomeni, da je v l. 1927. plačala Slovenija 5,968.677.29 Din več. Gre torej za približni znesek 6,000.000 Din, medtem ko »Jutro« v isti stvari piše, da je Slovenija plačala 7,000.000 Din več. Spodaj bomo dokazali, da teh 6,000.000 Din, ki so jih slovenski davkoplačevalci v l. 1927. več plačali, **ne pomeni večje obremenitve** za Slovenijo, ker ti milijoni so plačani za obveznosti **iz prejšnjih let.** Plačati so jih mogli davkoplačevalci ravno vsled tega, ker jim je vlada **pomagala** s tem, da jim je v finančnem zakonu, dala ugodnost obrokov. Menda o strožji davčni praksi v l. 1927. SDS ne bo govorila, saj niti njej niti njenim listom celo lansko leto kaj takega ni padlo v glavo. Mogoče je seveda pri SDS tudi to.

Še par številk. Rekli smo včeraj, da so drugi davki ostali bistveno nespremenjeni. Spremenila sta se vsled novih določil finančnih zakonv zlasti dohodnina in davek na poslovni promet. V l. 1925. je bil predpis dohodnine 55,488.438 Din, v l. 1926. 51,599.951 Din, v l. 1927. 31,958.617 Din. In po določilu finančnega zakona iz l. 1928., da se odbije tudi vojni pribitek, bo znašala dohodnina kvečjemu 18—20,000.000 Din. Gremo torej od **55,000.000 na 18,000.000 Din.** Brez vsake demagogije bi lahko mi pisali, da je SLS izvojevala Sloveniji **samo pri dohodnini davčno olajšavo v znesku 37,000.000 Din.** Če bi nam šlo za kovarstvo številk, ki vpijejo, bi brez vsega z neprimerno večjo upravičenostjo o tej številki pisali dan za dnem. Predpis davka na poslovni promet je znašal v l. 1925. 44,764.343 Din, v l. 1926. 35,708.053 Din, v l. 1927. pa 34,367.862 Din. Tu gre torej za razliko **10 milijonov Din v korist Slovenije.** Če pa pogledamo, koliko je bilo dejansko vplačanega davka na poslovni promet, je ta razlika še večja. Kajti l. 1925. je bilo vplačanega davka 47,192.805 Din, v l. 1926. 39,033.393 Din, v l. 1927. 33,094.376 Din. Tu dobimo **razliko 14 milijonov Din.** Če bi se ravnali po SDSarski žurnalistiki, bi prišteli ta znesek k 37,000.000 Din in rekli, da je Slovenija za **51,000.000 Din samo na dveh davčnih vrstah v l. 1927. plačala manj davka,** kakor v l. 1925. In ta trditev ni tako iz trte izvita, kakor »Jutrova« in »Narodova« trditev, da je v istem letu Slovenija plačala 7,000.000 ali celo 32,000.000 Din davka več kot prejšnja leta. Kajti naše številke glede teh dveh davčnih vrst so točne, dočim je SDS svoje številke nekje izkonstruirala. Da mi o tem velikem izboljšanju, ki je bistven uspeh Slovenske ljudske stranke, doslej nismo pisali in ne pišemo, je vzrok v tem, ker še vedno smatramo, da je naloga vse naše politike, **da se davčna bremena Slovenije še znižajo.** In da zato ne kaže, efekta sedanjih uspehov podčrtavati. Polemika SDS nas je prisilila, da smo navedli par številk. Prepričani pa smo, da bolje kot vse številke, govori izkušnja slovenskih davkoplačevalcev, ki vsi od kraja priznavajo, da se jim je davčna obveznost v zadnjih letih odločno znižala in odkrito povedo in priznavajo tozadevne uspehe Slovenske ljudske stranke.

Povsod se bori staro z novim

Slovesna otvoritev medparlamentarne zveze v Berlinu

v **Berlin,** 23. avg. (Tel. »Slov.«) Po včerajšnjem slovesnem sprejemu delegatov medparlamentarne unije v nemškem državnem zboru se je danes začelo pravo jubilejno 25. zasedanje medparlamentarne unije. Otvoritveni seji so prisostvovali državni kancler **Herman Müller,** zun. minister **dr. Stresemann,** prometni minister **Guerard,** pravosodni minister **Koch,** zdravstveni minister **Dietrich** in predsednik nemškega državnega zbora **Loebe.** Seja se je začela ob 10. dopoldne v državnem zboru. Predsedoval je podpredsednik medparlamentarnega sveta češki senator dr. Brabec. Predlagal je, da se za predsednika berlinskega zasedanja izvoli bivši nemški državni poslanec in vseučiliški profesor dr. Schücking z aklamacijo. V svojem nastopnem govoru je dr. Schücking izvajal, da živimo sedaj v zanimivem času, ker smo sredi prehoda. Danes se na vsej črti bori staro z novim, ne sme se pa misliti, da so stare metode zunanje politike že vržene čez krov. Uveljaviti je treba nov politični idejni svet, treba je pomagati resnici do zmage in dobo anarhije v svetu držav za vedno odpraviti. Ni zadosti, da se odpravi vojna kot pravna institucija, ker življenje od časa do časa vedno zopet prekorači pravni red. Pobijati bi se morali takorekoč socijološki vzroki vojne, treba je mirnim potom pomagati do veljave naravnemu pravu vseh narodov na vsej črti s pravno urejenim postopanjem in najti sredstva in pota, da se uresniči ideal pravičnosti. Najti pravo obliko za to je naloga vseh, ki delajo kakor medparlamentarna unija, z naprednim duhom pri zgradbi mednarodnega prava.

Nato je govoril državni kancler Müller,

ki je pozdravil kongres v imenu državnega predsednika Hindenburga in državne vlade. Izjavil je, da se prepadi med posameznimi narodi vedno bolj zapirajo, da si s te in one strani ljudje, ki so dobre volje, podajajo roke za skupno sodelovanje. Noben narod naj si domišljuje, da je še tako velik in močan, ne more trajno obstojati sam zase. Pri delu za skupni napredek narodov je medparlamentarna zveza posebno učinkovito orodje, zaželjen in potreben protiutež napram Društvu narodov, v katerem imajo besedo vlade. Želja vseh narodov, ki so zastopani v tem velikem mednarodnem parlamentu, je ta, da se zagotovi vlada miru. Ta veliki cilj je pač še daleč. Doseči se more le tako, če bodo narodi trdno verovali vanj in imeli nevpoglijivo voljo zanj se tudi boriti. Nemška vlada želi od srca, da bi razprava v medparlamentarni zvezi in osebni novi stiki pri tem zasedanju pripomogli k temu pripeljati človeštvo bližje k velikemu skupnemu cilju in da bi letošnje zasedanje v Berlinu, ki z lanskim v Parizu tvori simboličen členek v verigi zasedanj, postalo vir miru za človeštvo. — Oba govora so prisotni burno pozdravljali.

Spomin na umrle.

Nato so se vsi prisotni dvignili s svojih sedežev in predsednik se je spominjal umrlih članov medparlamentarne unije Norvežana Micheleta, Švicarja Ruttija, Nemca Zorna, Jugoslovana Jovanoviča, Švicarja Adorja in Angleža Ardenerja. Posebno pa se je predsednik dr. Schücking spominjal jugoslovanskega parlamentarca Štefana Radiča, katerega je strašen zločin iztrgal iz vrst parlamentarnega življenja.

Nato se je začela splošna politična debata, v kateri je kot prvi govoril predsednik komisije za gospodarska in finančna vprašanja dr. Kreutz iz Holandske in obžaloval, da se prizadevanje za razorožitev sicer povsod dobro ceni, da pa se praktično dobri namen prehitro pozablja. O razorožitvi je potem govoril bivši danski brambni minister dr. Munch, ki je obžaloval, da je zadnja ženevska konferenca za razorožitev ostala brez uspeha. Bivši nemški državni minister dr. David je izjavil, da je medsebojno nezaupanje narodov vzrok oboroževanja, vzrok za to nezaupanje pa je zopet oboroževanje. Ta circulus vitiosus se more razbiti samo tako, če se končno preneha zahtevati varstva, ki sama po sebi prihajajo z oboroževanjem. Ključ za pomirjenje Evrope vidi v sporazumu med Nemčijo in Francijo.

Glede pritožbe HSS doznava Vaš dopisnik, da izvršilni odbor v zahtevi hrvatskih poslancev ni videl povoda, da bi sploh kaj sklepal proti prisotni jugoslovanski delegaciji.

Stresemann ne sme v Ženevo

v **Berlin,** 23. avg. (Tel. »Slov.«) Na željo zdravnikov se je zunanji minister dr. Stresemann odločil, da ne potuje v Ženevo na zasedanje Društva narodov. Proti njegovemu potovanju v Paris ni resnega pomisleka, če se bo po možnosti čuval. Pot v Ženevo so zdravniki prepovedali zato, ker bi dr. Stresemann po težki kuri v Karlovih varih, odkoder ni šel nikamor na bolezenski oddih, ne mogel odoleti fizičnim in duševnim naporom na zasedanju v Ženevi. Nujno so mu priporočali, da gre po podpisu Kellogovega pakta na daljši dopust, in sicer mu priporočajo Egipt. Dr. Stresemann se bo odločil prihodnje dni. Ministrski svet se sestane jutri, da se posvetuje o tem, ali naj vodstvo nemške delegacije v Ženevi prevzame državni kancler Müller, ki bi za to imel časa, ker pred mesecem oktobrom ne bo važnih dogodkov v notranji politiki Nemčije.

Beg Zogu odpušča smrtne kazni

v **Milan,** 23. avg. (Tel. »Slov.«) »Corriere della Sera« poroča iz Tirane, da bo Ahmed beg Zogu potem, ko bo stopil na prestol, izdal obširno amnestijo za politične in navadne zločine. Čuje se, da je pripravljen tudi odrediti, da se ne izvršijo smrtne kazni, ki jih je izreklo sodišče za varstvo države. Iz vseh krajev že prihajajo poslanci v Tirano, kjer se že nahaja zunanji minister Vrioni, da pripravi vse za svečano dejanje. Ker je bivši pravosodni minister Poga bolan in ne bo mogel predsedovati ustavodajni skupščini, za kar je bil prvotno določen, bo skoro gotovo prevzel predsedstvo bivši predsednik senata Evangeli.

Prebivalstvo odkrito priznava, da je gibanje za uvedbo monarhije v Albaniji umetno in od italijanske strani izsiljeno. Vsa opozicija ječi še danes po zaporih in ker po zadnjih volitvah na ukaz vlade ni bil izvoljen nobeden opozicijonalec, ni dvoma, da bo glasovanje v skupščini poteklo gladko in mirno. Odločitev bi se mogla odložiti le, če bi se uprli posamezni rodovi. Govori se, da je za ta dan pričakovati več splošnih uporov, ki pa ne bodo zmogli vreči vlade, pregnati Zoguja in razpisati nove volitve.

Kaj dela Pilsudski v Romuniji

Bukarešt, 23. avg. (Tel. »Slov.«) Prvotno mnenje, da ima bivanje poljskega diktatorja Pilsudskega v Romuniji tudi namen voditi z romunsko vlado vojaška in politična pogajanja, se potrjuje. Osebni njegov tajnik in sodelavec polkovnik Beck, štabni major Sokolovsky, štabni stotnik Los in poljski vojaški ataše v Bukareštu polkovnik Ludvik, so že odpotovali v Sinajo, kjer se te dni razgovarjajo z vodilnimi vojaškimi romunskimi krogi. Razgovori se vrše o tem, kakšno vojaško stališče ima Romunija v okviru male antante in Poljske ter kako bi se dalo z obojne strani skupno postopati napram Rusiji. V Sinajo bo prišel tudi romunski zunanji minister Argetoinau, da vodi s Pilsudskim politične razgovore.

Anglija dopustila francosko armado

v **London,** 23. avg. (Tel. »Slov.«). Diplomatski poročevalec »Manchester Guardiana« potrjuje, da je Velika Britanija obljubila Franciji brezpogojno vojaško nadmoč na celini. Dočim je bila Anglija dosedaj naziranja, da se more izvršiti razorožitev na kopnem učinkovito le tedaj, če pridejo v poštev tudi izobraženi rezervisti, je Anglija sedaj to stališče opustila ter je pritrdila francoskemu naziranju. — Liberalni list zato ljuto napada zunanjega ministra Chamberlaina in ga naravnost obdolžuje veleizdaje.

Amerika „za“ in „proti“

Paris, 23. avg. (Tel. »Slov.«) Medtem, ko so že vse priprave za podpis Kellogove pogodbe končane, prihajajo iz Amerike vesti, da se je tam pojavilo močno gibanje zoper to pogodbo, da je ne bi senat odobril. Prof. Borchardt je na nekem predavanju trdil, da so angleški in francoski pridržki razdrli prvotne Kellogove namene. Amerika se nekega dne lahko znajde v vojni pod vodstvom društva narodov. Sedanja oblika pogodbe ne pomeni odpovedi na vojno, ampak je le overovljenje vojne. Amerika bi storila mnogo bolje, če bi naravnost pristopila k društvu narodov, ker bi potem imela vsaj tam svoj vpliv. Prepričan je, da bo senat to pogodbo enako odklonil kot je odklonil pravila društva narodov.

V Parizu se polaga mnogo važnosti na sestanek med Stresemannom in Poincarejem. Je to prvo svidenje med njima. Razgovarjala se bosta o vseh vprašanjih nemško-francoskih odnošajev, v prvi vrsti pa o izpraznitvi Porenja in ureditvi dolgov, ker stopa Nemčija v redno leto plačevanja obveznosti, ki so občutnejše kot so bile dosedanje. Listi povdarjajo okolnost, da ne bo sam Briand, ampak v prvi vrsti Poincare voditelj teh zunanje političnih razgovorov.

Kako živijo plemenitaši

v **Pariz,** 23. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj je pijani sin potomca stare bosanske plemenitaške rodbine Zelieth-Diloch, ki je kot odvetnik vpisan pri pariških sodiščih, težko ranil svojega očeta. Sin živi zelo lahkomiselno in dela starišem velike skrbi. Včeraj je prišel pijan v stanovanje svojih staršev in zakričal materi: »Če mi ne daš piti, ubijem tvojega moža!« Mati se je onesvestila in v tem trenotku je vstopil 63letni oče. Sin je od njega zahteval denar. Dasi mu ga je oče dal, je začel očeta psovati, zagrabil japonsko sabljo in zakričal: »Zdaj je prišla tvoja zadnja ura!« Oče je zbežal na balkon in klical na pomoč. Sin je divjal še dalje, dokler ga ni premagala policija. Oče je ranjen in so ga morali prepeljati v bolnico.

Grški mornarji se upirajo

v **London,** 23. avg. (Tel. »Slov.«) Grški parnik »Akropolis« je brezžično obvestil južnoangleška pristanišča, da so se njegovi mornarji uprli, da pa je poveljništvo parnika upor zadušilo in da bo te mornarje oddalo v zapore v prvem pristanišču.

Gömbös — podtajnik v ministrstvu

v **Budimpešta,** 23. avg. (Tel. »Slov.«) »Az Est« poroča, da je ministrski svet na zadnji seji sklenil, da imenuje skrajnega nacionalista Gömbösa za državnega podtajnika v vojnem ministrstvu. Gömbös bo svoje mesto nastopil že jeseni. Imenovanju so se posebno protivili legitimisti, ker je bil Gömbös eden izmed največjih boriteljev za svobodno volitev kralja. Svoječasno je največ storil za to, da se je ponesrečil Karlov puč.

Madjarske državne železnice nameravajo v svrho obnove vseh naprav, posebno pa voznega parka, in za zgradbo večjih kolodvorov najeti pri velikih bankah dolgoročno notranje posojilo v znesku 120—130,000.000 pengöjev.

Politična beležnica

Kaj to pomeni

G. dr. Igor Rosina je postal stalni dopisnik »Kmetskega lista«, in sicer piše o prvem naglavnem grehu napuha in drugem političnem naglavnem grehu neumnosti. Zato bo ta mož zastonj čakal na naš odgovor. Pač pa bomo mi vprašali radičevce in vse njihove današnje zaveznike, kaj so oni delali tedaj, ko so radičevci sedem let pustili Slovence na cedilu in jih izdajali pri vsaki priložnosti. Ali je bila neumnost ali napuh, da so hrvatski radičevci ostali doma, ko je bilo treba glasovati o ustavi? Ali je bila neumnost ali napuh tedaj, ko so slovenski sedanji radičevci glasovali za ustavo? Ni bila neumnost in ne napuh, ampak brezvestnost in izdajstvo tedaj, ko so radičevci prelomili besedo, ko so jo dali v Markovem protokolu. Ni bila ne neumnost in ne napuh, ampak infamno strahopetstvo in izdajstvo, ko so radičevci z odprtimi zastavami prešli v Pašičev tabor in izdali svoje zaveznike, ne da bi glede Slovencev sploh vprašali, kaj oni mislijo. To so naše skušnje z radičevci. Po teh skušnjah se je moral vsakdo izmodriti. Zato SLS kot voditeljica slovenskega naroda noče usode tega naroda vezati na skupine, ki nobene politične časti, doslednosti in zvestobe ne poznajo. Dosledno svojemu narodnemu in državnemu programu SLS hoče delati za blagor naše širše in ožje domovine in uveljavljati slovensko ime v zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev v duhu civilizacije, kulture, miru in ljubezni. Medtem pa drži zastavo slovenstva trdno v svojih rokah in bo poskrbela, da se bo tudi dr. Igor Rosina kmalu zbudil in se zavedel, da je še soldat z leseno sabljo.

Radio Ljubljana oddaja poskusno danes ob štirih popoldne.

Novosadska vremenska napoved. V celi državi bo večinoma vedro. Mirni, severozapadni in zapadni vetrovi. Dežja ne bo.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno in nekoliko topleje. Smer vetra proti jugu. Ni verjetno, da bi boljše vreme trajalo dalje časa

K veleprazniku slovanske krščanske kulture

Nikdo ni prorok v svoji domovini. Tudi češki knez Vaclav je postal žrtev češkega poganskega reakcionarnega sovraštva do napredujočega krščanstva. Ubili so ga, ker je svoje premoženje uporabljal za podporo siromakov, a ne za bogatenje velikašev. Zavajal je red v sodstvo in tako preprečeval, da bi se s krivičnimi obsodbami bogatili velikaši, potomci nekdanjih plemenskih knezov, ki so ga sovražili. Ker se ni hotel udeleževati poganskih bogoslužb, ampak je s prigovarjanjem in poučevanjem celo odstranjeval poganstvo, so ga češki pogani ubili kot zločinca. Sv. Vaclav je moral pretrpeti smrt zavoljo svojega krščanstva in meniškega življenja, kar se je zdelo njegovim nasprotnikom nedostojno za vladarja. Očitali so mu sicer tudi njegovo zun. politiko, a ta očitek ni bil resno mišljen. Ni bilo treba velike bistroumnosti za spoznanje, da bi pomenil takrat boj z Nemci za Čehe propast. Za češki narod je bilo priznanje nemške nadoblasti tedaj edina rešitev. Tudi Boleslav in njegovi privrženci so priznavali tisto nemško vrhovno oblast, ki so jo prej očitali sv. Vaclavu, ko jo je l. 929 priznal in s tem rešil svoje državljane nemškega plenjenja in združitve z Nemčijo. Zato je po pravici napisal protestant Palacky, največji češki zgodovinar, da je sv. Vaclav »pretrpel smrt za svojo versko gorečnost in da ga je vse ljudstvo takoj po smrti proglasilo za svetega mučenika.«

Sveti Vaclav počaščen po celi krščanski Cerkvi.

Vsled odličnih čednosti, mučeniške smrti in čudovitih dogodkov po njegovi smrti so začeli Vaclava smatrati za svetnika. Zato ni čudno, če so se tudi cerkvene oblasti začele zanimati za to vprašanje. V tej dobi proglasitev za svetnika še ni bila izključna pravica sv. Stolice, kakor je to proglasil papež Aleksander III. (1159—1181). O proglasitvi za svetnika je odločal škof dotične škofije. Vaclava je proglasil za svetnika najbrž prvi češki škof Detmar ali pa njegov naslednik sv. Vojteh. Da je bil sv. Vaclav proglašen za svetnika, nam dokazuje dejstvo, da so polagali njegove kosti v oltarje, a to ne samo v čeških, ampak tudi v nemških krajih. Solnograški nadškof Hartvig je pri posvetitvi cerkve v Bambergu 6. maja 1012 položil v oltar svetinje sv. Vaclava. V Quedlinburgu so l. 1021 položili v stranski oltar kost sv. Vaclava in ga posvetili sv. Remigiju in sv. Vaclavu.

Kmalu po Vaclavovi smrti je začel češki narod praznovati obletnico njegove smrti kot praznik. Že v 13. stoletju se je ta dan praznoval na Češkem in Moravskem kot zapovedani praznik. Ko pa je papež Urban VIII. nezapovedan praznik ogrskega kralja Štefana raztegnil na vso Cerkev kakor poprej praznik francoskega kralja sv. Ludvika, nemškega kralja sv. Henrika in poljskega kralja sv. Kazimira, tedaj so si začeli tudi Čehi prizadevati, da bi sv. Stolica praznik sv. Vaclava razširila na ves katoliški svet in s tem tudi slavo češkega imena.

Svetovaclavski koral.

Sijajni dokaz ozke zveze med sv. Vaclavom in češkim narodom je svetovaclavski koral. Ko je praška sinoda 15. julija l. 1406 zabranila prepevati v cerkvi nove cerkvene pesmi, ker so iz njih odsevali tedanji krivoverski nauki, je dovolila samo štiri cerkvene pesmi v češkem jeziku, med njimi svetovaclavski koral. Praški nadškof Jan Očka je podelil celo 40 dni odpustka vsem, ki pojejo svetovaclavski koral. Dr. Karel Konrad dokazuje (Dějiny posv. zpěvu staročeského 1882, str. 59), da je koral sestavil praški škof Tobiaš iz Bechyně (1279—1296). Svetovaclavski koral je najbolj znana češka pesem. Zadnjih 500 let pač ni bilo vernega Čeha, ki ne bi znal prepevati svetovaclavskega korala. Celo krivoverski utrakvisti so ga peli pri proglasitvi t. z. bazilejskih kompaktat dne 5. julija 1436, a po izvolitvi Jurja Podjebradskega za češkega kralja dne 2. marca l. 1458 so ga utrakvisti skupaj s katoliki vodili med petjem svetovaclavskega korala v kraljev dvor.

Češčenje sv. Vaclava se je javljalo in dobivalo novih vzpodbud v zgodovinskih delih. Osebi in delom sv Vaclava so posvetili veliko pozornost vsi zgodovinarji, ki so pisali češko zgodovino Eneje Silvija (poznejšega papeža Pija II.), Vaclava Hajka iz Libočan, Bohuslava Balbina pa do Gelazija Dobnera, Fr. Pubičke in do velikih modernih zgodovinarjev Fr. Palackega, Vaclava Vladivoja Tomka, Vaclava Novotnega in Jožefa Pekaža.

Sv. Vaclav in čehoslovaško leposlovstvo.

Sv. Vaclav je tako zakoreninjen v češkem narodu, da mu je moral dati dolžno spoštovanje celo mistr Jan Hus (1369—1415) v svoji prazniční Postili, kjer govori v dveh pridigah o sv. Vaclavu (Sebrané spisy V. str. 420 in 425). Tako ni čudno, če so prvi začetki češkega gledališča posvečeni sv. Vaclavu. Prvič so predstavljali življenje sv. Vaclava na odru jezuitje v Pragi 12. oktobra 1576. V dobi, ko se je med češkim narodom objestno širilo protestantovstvo, so dramatski prizori o sv. Vaclavu dajali kat. češkemu ljudstvu upanje, da v češkem narodu ne bo zmagal protestantizem nad vero sv. Vaclava. Srce češkega naroda je tako polno ljubezni do sv. Vaclava, da v njem mora govoriti vsak, kdor čuti in živi z narodom, prav posebno pa še pesniki in pisatelji. Prvi poskus češke književnosti, da ustvari zgodovinski roman, je posvečen sv. Vaclavu. Pisatelj Jožef Linda mu je nal naslov: »Zarja nad poganstvom ali Vaclav in Boleslav« in ga izdal l. 1818. Priljubljen češki dramatik Josef Kajetan Tyl je svoji zgodovinski drami »Krvave krstitke«, ki je izšla l. 1849, vzel snov iz življenja sv. Vaclava. Tudi največji češki pesnik Jaroslav Vrchlicky je l. 1993 v žaloigri »Drahomira in bratje« obdelal tudi življenje sv. Vaclava. Med najlepše plodove češke književnosti pa treba prištevati dramo »Sv. Vaclav«, ki jo je spisal Jaroslav Durych, eden izmed najboljših sodobnih čeških pesnikov in pisateljev.

Sv. Vaclav in upodobovalna umetnost.

Tudi slikarstvo slavi sv. Vaclava. Ni še preteklo niti sto let od njegove smrti, je že češki slikar v wolfenbüttelskem rokopisu v treh slikah orisal življenje sv. Vaclava za pobožno kneginjo Emo, vdovo po češkem knezu Boleslavu II. Od polovice 12. stoletja začno po čeških samostanih začetne črke v breviarju krasiti s podobami sv. Vaclava. V Velislavovi bibliji iz začetka 14. stoletja se nahaja že 21 slik iz Vaclavovega življenja. S 27 slikami iz življenja sv. Vaclava je dal okrasiti svoj grad Karlštejn češki kralj Karl IV., ki je bil sicer nemške krvi, a se je smatral za Čeha in je bil najbolj češki in največji češki vladar. Karel IV. je goreče častil sv. Vaclava in je napisal v latinskem jeziku »Legendo o sv. Vaclavu«, ki pa je bolj zgodovina ko legenda. Podobe sv. Vaclava so zanesle njegovo in njegovega naroda slavo celo pred oči vsega sveta v cerkev sv. Petra v Rim, kjer so sv. Vaclavu za Karla IV. postavili oltar.

Zelo mnogoštevilne so tudi sohe sv. Vaclava. Najstarejši in umetniško dragocen je kip tega svetnika, ki ga je l. 1372 izgotovil Peter Parlež. Ta kip je 2 m visok in predstavlja sv. Vaclava v viteški obleki. Nahaja se v svetovaclavski kapeli v cerkvi sv. Vida na praškem gradu. Mnogo kipov sv. Vaclava je raztresenih po vsej češki zemlji na kužnih znamenjih, kateri imajo često umetniško vrednost. Največji in najdragocenejši kip sv. Vaclava pa stoji na Vaclavskem trgu v Pragi. Izbrona ga je l. 1908 ulil znameniti češki umetnik Jožef Myslbek. Orjaški jezdec je 5.52 m visok. Mogočen konj v ritmičnem teku dviga noge. V sedlu sedi sv. Vaclav. Meč mu visi ob boku. Z ramen mu v vetru plava plašč. V desnici drži na dolgem držaju zastavico, z levico pa brzda konja. Na podstavku so vdolbene zlate črke: »Svatý Václave, nedej zahynouti nám i budoucím!« (Sv. Vaclav, reši propasti nas in naše potomce!).

Celo češki kovani denar poje slavo sv. Vaclavu. Skoraj za vlade vseh čeških knezov in kraljev, ki so kovali denar, je nosil denar podobo sv. Vaclava. Ko je Češkoslovaška pred leti dala kovati prve zlatnike, jim je tudi ona vtisnila znamenje, da je to denar svetovaclavskega naroda. Istotako so tudi pečati okrašeni s podobo »dediča češke zemlje«; tako pečat kralja Přemysla Otakarja I., srednjevekovni pečat deželnega sodišča, praškega mesta itd. Praška Karlova univerza še dandanes uporablja pečat iz l. 1350, ki je na njem podoba sv. Vaclava s praporjem v desnici in s ščitom v levici. Na ščitu je češki lev, na desni od sv. Vaclava pa kleči Karl IV.

Silno veliko je število cerkva, ki so posvečene sv. Vaclavu. Takih cerkva je v praški nadškofiji 71, v litomeřicki škofiji 60, v kraljevograški 71, v budjejoviški 55, v brnski 39, v olomuški nadškofiji 26 in na Tešinskem 2. Tudi slovenski narod daje čast sv. Vaclavu s cerkvijo sv. Venčesla v dekaniji **Slovenska Bistrica.** 324 cerkva, posvečenih sv. Vaclavu, izpričuje, da je sv. Vaclav bistveni del češke narodne duše. Češka zemlja je dobila v sv. Vaclavu svojega večnega zaščitnika. Češki narod se je vedno zavedal tega svojega pribežališča tudi v najnovejši dobi, ko je mnogo sil na delu, da iztrebi iz češkega naroda češčenje sv. Vaclava in vero, v kateri je bil ta svetnik vzgojen. Zakaj sv. Vaclav je pooseblјenje češkega naroda in svetovaclavski koral je postal češka narodna himna, ki so jo peli Čehi v dobah miru in prosili z njo božje pomoči, ko so šli v boj proti sovražniku. Kakor kulturna tako nosi tudi politična češka zgodovina stalno eden neizbrisen znak: sv. Vaclava. V imenu sv. Vaclava zahteva svoje politične pravice in v sv. Vaclavu vidi vtelešeno svojo narodno silo. Tudi v svetovni vojni!

Češke prostovoljske družine pod znamenjem sv. Vaclava.

Ko se je pri ruski vojski v začetku svetovne vojne organizirala t. z. »Česka družina«, so ji 23. septembra 1914 poklonili moskovski Čehi zastavo z ruskim grbom in slovanskimi barvami na eni ter s svetovaclavsko krono in češkimi barvami na drugi strani. Na praznik sv. Vaclava dne 28. sept. so stali češki prostovoljci pred starodavno katedralo sv. Sofije vpričo ruskih civilnih, vojaških in cerkvenih dostojanstvenikov ter ogromne množice ljudstva, da bi prisegli na prapor in ga poljubili L. 1916 se je Češka družina razširila na dva prapora in se prekrstila na 1. češkoslovaški strelski polk sv. Vaclava. To ime je zadržal polk, dokler ga ni po umiku od Zborova obskal sedanji prezident prof. dr. Masaryk. Po pregledu čet je imel prof. Masaryk nagovor na dobrovoljce in dosegel, da je polk spremenil ime in se začel nazivati »polk mistra Jana Husa...«

Češka krona — svetovaclavska krona.

Kdor brez predsodkov čita češko zgodovino, spozna, da so predniki sedanjih Čehov označevali z imenom sv. Vaclava vse, kar jim je bilo milo in drago. Karel IV., »oče domovine«, je celo vidni znak češke samostalnosti, češko kraljevsko krono žrtvoval sv. Vaclavu. Posadil jo je na glavu sv. Vaclavu, ki počiva z ostalimi kostmi vdelana v vosek v kapeli sv. Vaclava v praški stolni cerkvi sv. Vita na Hradčanih. Na prošnjo Karla IV. je papež Klemen VI. l. 1346 pod kaznijo izobčenja zapretil vsakemu, ki bi se polastil krone. Izposoditi si je smel krono češki kralj samo pri kronanju in slovesnih prilikah. Zato se češka kraljevska krona imenuje svetovaclavska krona.

Vera, ki jo je prejel sv. Vaclav od sv. Ludmile in od svojega očeta Vratislava ter od duhovnika Pavla, učenca sv. Metoda, vera, ki jo je priznaval sv. Vaclav ne samo z usti in srcem, ampak z dejanjem v vsem zasebnem in javnem življenju, ta vera se v češkem narodu po pravici imenuje svetovaclavska vera.

Češki jezik, ki se ga je naučil sv. Vaclav v svoji mladosti, katerega se je posluževal kot vladar, tisti češki jezik, ki je vidni znak in najmočnejša vez celega češkega naroda in se je obdržal v češkem narodu v najtežjih dobah s pomočjo knjig, svetovaclavskega korala, pobožnosti in pridig v kat. cerkvah, v polni meri zasluži ime svetovaclavskega jezika.

Svetovaclavske slavnosti l. 1929.

Da bi češki narod čim dostojneje proslavil tisočletnico smrti sv. Vaclava, se je osnoval razen izvršilnega pripravljalnega odbora še širši odbor. V tem širšem odboru so razen cerkvenih dostojanstvenikov in zastopnikov kat. češkega pokreta predsednik poslanske zbornice agrarec Malypetr, predsednik senata dr. Hruban, prosvetni minister dr. Hodža, predsednik Akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Zubaty. Češkoslovaška vlada je že nakazala izvršilnemu odboru milijon Kč. Češka vlada in češki narod hočeta s svetovaclavskimi slavnostmi pokazati celemu svetu, da češki narod ni samostojen samo deset let, kakor rada trdi sovražna madjarska propaganda. Že pred tisoč leti je češki knez sv. Vaclav uvedel češki narod v krog kulturnih narodov in to v dobi, ko še je bil madjarski narod krdelo divjih roparjev. Ker sodelujejo pri oficijelnih slavnostih vlada, Cerkev in vse stranke, bodo imele oficijelne prireditve 28. septembra 1929 pretežno državni in narodni značaj.

Svetovaclavske slavnosti in katoliška slovanska kulturna ideja.

Slovanski katoliški kulturni delavci pa ne smejo pozabiti, da je svetovaclavska ideja predvsem verska in kulturna ideja, ideja univerzalne slovanske krščanske kulture. V resnici svetovaclavska tradicija ni nič drugega kakor češkim razmeram prilagojena cirilometodijska tradicija. Med svetovaclavsko in cirilometodijsko idejo je notranja zveza Sv. Vaclav in sv. Metod, ki je krstil Vaclavovo vzgojitelјico sv. Ludmilo, sta hotela isto: razširjenje in utrditev kat. vere med Čehi. Pravi služabnik božji pa se ne more zadovoljiti, če vlada prava vera samo v njegovem narodu. Nehote jo širi dalje kakor jo je Vaclavova nečakinja Dobrava, žena poljskega kneza Meška, širila med Poljaki. Prvi češki škof sv. Vojtjeh († 995), ki je verno posnemal sv. Vaclava, je popolnoma v duhu sv. Vaclava poslal poganskim Poljakom svojega sorodnika Radima, ki je postal prvi poljski nadškof. Brez cirilometodijskega duha, brez težnje po zedinjenju vseh Slovanov na temelju ene krščanske, ves svet obsegajoče vere si tudi svetovaclavske ideje ni mogoče misliti.

Na oficijelno proslavo sv. Vaclava septembra 1929 so povabljeni zastopniki vseh slovanskih narodov. Takrat se bo vpričo vlade in tujih diplomatskih zastopnikov blagoslovil spomenik sv. Vaclava. V duhovnem okviru svetovaclavskih slavnosti pa bo tudi **Orlovski zlet, ki bo istega leta meseca julija.** Slovenska orlovska zveza naj izkoristi to priliko in skupaj s češkoslovaško orlovsko zvezo povabi kat. poljske telovadce, da pod orlovskimi krili stopijo v boj za ideale sv. Vaclava, sv. Stanislava, sv. Petra Kunceviča. Slomška in skupnih bratov sv. Cirila in Metoda. Orlovski zlet v Pragi in svetovaclavske slavnosti naj bodo začetek priprav za ljubljanski izlet l. 1931, ko se naj zberejo v Ljubljani krščanski telovadci vseh slovanskih narodov in se naj vrše zborovanja vernih slovanskih politikov, časnikarjev, kulturnih delavcev in prosvetnih central, ki naj položе temelj sistematskemu nadaljnemu delu. Neverjetno trdna vez med vsemi slovanskimi narodi je namreč cirilometodijska misel, ki je pogoj in posledica resnega zbližanja Slovanov na gospodarskem, političnem in kulturnem polju.

Jan Šedivy.

Zadnja brazda

Paul Keller. — J. Pucelj.

Skromni angel, ki je bil pridejan življenju kmeta Tobije, je dobil od Gospodarja časov migljaj, naj konča. Angel je poznal račun starega Tobije, račun z nebom, račun z zemljo. Oba sta se vjemala. In tako si je izprosil smrt, da pride opravit svoje delo.

V ponedeljek zvečer, ko bi škrjanec odpel, naj bi se zgodilo.

* * *

Kmet Tobija je šel v ponedeljek popoldne posebno dobre volje ven na polje. Na dvorišču ga je še njegova ljubljenka, mala vnučica Jerica, zadržala in opomnila:

»Stari oče, ti si mi še vedno dolžan punčko, ki si mi jo bil obljubil in ki bi jo bila morala dobiti že predvčerajšnjim.«

Tobija se je popraskal za ušesi.

Res je! Že tri dni je bil Jerici dolžan punčko. To ni bilo v redu. In ker je imel srečo, je ravno šepala mimo suha potovka, ki je šla v mesto. Ustavil jo je in rekel::

»Katarina, punčko rabim. Tako, ki kaj vzdrži!«

»In z modrimi očmi,« je dopolnila Jerica.

»Da, z modrimi očmi,« je rekel stari oče. »In tukaj je 11 grošev, 10 grošev za punčko, in en groš za te, ki jo boš oskrbela.«

Tako je bila kupčija sklenjena. Tobija ni bil nikomur več na svetu nič dolžan, niti Jerici ne, ki ji je bil pravzaprav zmeraj kaj »dolžan«.

Zdaj je bil na polju in je s plitvim plugom preoraval strnišče.

Bilo je lahko delo.

Pravzaprav bi mu sploh več ne bilo treba delati. Četrt leta sem je bil na vžitku. In Tobija je imel dobrega sina. Ne bilo bi mu preveč, če bi stari oče dvajset let, ali še več, živel na vžitku. Ne, veselil bi se. Bog naj blagoslovi Viljema! Ta mali vzdihljaj je bil refren vseh skrivnih himn stare kmečke duše, ki so kipele proti nebu.

Brazdo za brazdo vleče pridni konj gori in doli, in Tobija gre za drevesom, in njegove oči, polne miru, gledajo z veseljem na rjavo, mastno črno zemljo, ki izvira izpod železa.

Deteljno polje meji na ornico. Nad njim žvrgoli škrjanec svojo svetlo pesem in vriskajoče melodije. Tobija večkrat pomežikne k njemu v solnčno ozračje. Od nekdaj je imel rad škrjance.

Bliže, vedno bliže prihaja oralo deteljišču. Kmalu bo delo narejeno.

Na nebu se kopiči gorovje oblakov. Ima več vrhov, greben, ki jih veže, temne doline in strme brežine. Solnce se bliža pogorju, izgine za njim in posrebri njegov najvišji vrh. Potem spolzi doli za črne zastore. Naenkrat postane temnejše in hladnejše na polju. Stari kmet pogleda k nebu, če hoče solnce že zaiti, pa vidi gorovje oblakov, se smehlja in pravi: »Še je čas!«

Jasno poje škrjanec nad deteljo.

Brazda poleg brazde — vedno bliže koncu. Viljem brusi na drugem koncu deteljinega polja koso. Nakosil bo klaje za zvečer. Že škriplje voz pod klajo po poljskem potu. Zdaj si Tobija malo oddahne.

Za grmovjem na travniku, ki mu je blizu, oprezuje obraz. Oster pogled poleti čez travnik, tako oster kakor je žarek iz očesa, ki ga lovec nameri na divjačino. In zdaj, ko Tobija grmu obrne hrbet, huškne senca čez travnik.

Smrt je tu. Pa ona sliši še peti škrjanca nad deteljo, in solnce stoji še nad nebesnim robom. Prehitro je prišla. Tako se potuhne, nevidna človeškemu očesu, v zadnji kot polja. Angel, ki moli, kleči poleg nje.

Oba čakata.

Veselo gre Tobija spet gori po njivi. Tako dobro mu je; ne čuti se še nič utrujenega. Viljem je tudi enkrat zamahnil sem čez. To ga je razveselilo kakor vedno.

Spet se obrne plug.

»Zadnja brazda,« pravi kmet glasno. »Veseli se, belec, zadnja brazda! Vsake stvari je enkrat konec!«

Polahko gre po njivi doli proti smrti, katere oči žarijo skozi zrak. In smrt iztegne vrat. Toda angel jo prime za roko.

Še poje škrjanec.

Izpod gorovja oblakov stopi zopet solnce in jasno stoji na večernem nebu.

Ko je Tobija sredi brazde, ga naenkrat zgrabi nekdo zadaj za ramo. Tobija se nekoliko prestraši in izpusti plug na tla. Konj obstane in pogleda nazaj.

Tedaj se že tudi Tobija nasmeje.

»Šepec je. In jaz tepec neumni se strašim.«

»Da,« se smeje Šepec, »nihče ne more bolj hitro in tiho teči, kakor kdor ima eno nogo hromo.«

Tobija pozdravi starega prijatelja in vojnega tovariša. Ta gleda čudeč se čez polje.

»Človek, Tobija, ti pač ne boš nikdar star? Ali si vse polje spet sam preobrnil?«

»Je lahko delo,« pravi Tobija; »njiva je prhka, in plitvi plug ne posega globoko. In na dan manj kot osem ur dela na polju — to bi mi ne bilo všeč.«

»Bo pač tudi prišlo enkrat, da moči opešajo, Tobija.«

»Da, da, ampak ne bo mi všeč. Prav nič mi ne bo všeč.«

»No ja, pa do takrat je še daleč. Dajva, noslajva!«

Šepec potegne srebrno tobačnico iz zepa. »Lojzka« je vgravirano na njenem pokrovu.

»Vi ste vendar tiči,« se smeje Šepec, »trinštirideset let me že odvaja moja Lojzka noslanja, in ko sem star sedemdeset let, mi podarijo prijatelji srebrno »Lojzko«. To ste dobro pogodili, Tobija. To je dobra šala!«

»Da, da,« se smeje Tobija veselo, in solza mu stopi v oko.

»Pa menda ni vzela za hudo?«

»Lojzka?« Ne, ne! Njeno ime v srebru! Dobro se ji je zdelo, hotela pa je dozo vtakniti v stekleno omaro. No, to ne gre. Jaz se hočem vedno spominjati nate, stara, sem rekel No, tak noslaj!»

»Naj živi Lojzka!« reče Tobija in noslja. Precej nato mora desetkrat kihniti.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Petek, 24. avgusta. Jernej, apostol. — 237. dan v letu. Po pravoslavnem koledarju 10. avg., po muslimanskem 7. marca 1347, po židovskem 8. decembra 5688. — Jutri: Ljudevit.

ZGODOVINSKI DNEVI.

24. avgusta: 1572. Pariška krvava noč. Številni Hugenoti, med njimi humanist Pierre dela Ramel, umorjeni. — 1759. je umrl nemški pesnik E. v. Kleist. — 1868. je umrla pisateljica Ch. Birsch-Pfeifer. — 1903. je umrl pisatelj E. Krause. — 1908. je bil v Carigradu, mesto večnih požarov, velik požar. Zgorelo je 6000 hiš. — 1837. je umrl hrvatski dalmatinski politik dr. Pero Čingrija. — 1913. se je v Gorici ustanovila samostojna državna gimnazija s slovenskim učnim jezikom. — 1868. so kranjski deželni poslanci v deželnem zboru prvič govorili slovensko. — 1900. se je ustanovila Lj. kreditna banka.

* * *

★ **Društvo katehetov lavantinske škofije** priredi v torek, dne 28. t. m., v Celju (Slomškov dom) zborovanje s sledečim sporedom: Ob 8 sv. maša. Ob pol devetih do enajstih referata: a) Nova šola in katehet, dr. I. Demšar; b) Katehetski kongres v Monakovem, Iv. Bogovič. 2. Občni zbor lavantinskega katehetskega društva. 3. Slučajnosti. K udeležbi se vabijo gg. katehetje in drugi duhovniki lavantinske in ljubljanske škofije.

★ **Legitimacije za vožnjo s popustom na Velesejem** v Zagrebu, Dunaju, Pragi in v Ljubljani so dobe pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1. Istotam se dobe tudi vse železniške vozovnice.

★ **Šmarna gora.** Spisal Josip Novak. Pred praznikom Marijinega vnebovzetja je izšla 147 strani obsegajoča knjižica z gorenjim naslovom. Pisatelj je opisal Šmarno goro v zemljepisnem, prirodoznanskem in zgodovinskem oziru. Zanimivo knjižico priporočamo vsem šmarnogorskim romarjem in izletnikom. Cena 14 Din. Naroča se pri župnem uradu v Vodicah; dobiva se pa tudi v ljubljanskih knjigarnah. Čisti dobiček je namenjen za šmarnogorsek zvonove.

★ **Osemdesetletnico rojstva** je te dni obhajala čvrsta in zdrava na svojem domu v Pristavi v Dolenji vasi gdč. Roza Kluna, sestra pokojnega državnega poslanca in delegata Karola Kluna, voditelja Krščanske narodne stranke. Jubilarka je po svoji ljubeznivosti še v dobrem spominu štarejšim politikom in prijateljem pokojnega poslanca, kateremu je zvesto vodila gospodinjstvo do njegove nenadne smrti v Budimpešti. Gdč. Roza hrani kaj lepe spomine na takratne politične boje, ki so bili tako odločilni za slovenski narod. Jubilantki želimo še dokaj zdravih in zadovoljnih let!

★ **Težko bolni krojaški mojster** s 5 malimi otroci — brez vsakega premoženja, prosim usmiljena srca denarne podpore, ki naj se pošljejo na moj naslov: Karel Puterle, krojač, Gornje Sušice, pošta Toplice (Dol.).

★ **Nemško-slovenski slovar,** priredila profesorja dr. Fran Bradač in dr. I. Šlebinger, izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Subskripcijska cena do novega leta 96 Din, od novega leta dalje 130 Din. Ta prepotrebni slovar, bo izvrstno služil še posebno našim dijakom, kateri so nemščine malo vešči. Slovar vsebuje namreč vzorce za sklanjatev samostalnikov, pridevnikov in zaimkov, ter spregatev glagolov pomožnih, krepkih, šibkih in nepravilnih. Pri vsakem samostalniku je označen tudi spol. Prav tako je pri glagolih označeno ali imajo v preteklem času haben (h) ali sein (s).

★ **Obvezne legitimacije za trgovske potnike.** Ministrstvo trgovine in industrije je z naredbo, ki je stopila v veljavo 19. t. m. uvedlo obveznost legitimiranja vseh oseb, ki potujejo v svrho zbiranja naročil na blago. Lastniki podjetij (trgovci, obrtniki in industrijalci) se morajo pri zbiranju naročil na vsakokratno zahtevo nadzornih organov legitimirati s katerosibodi listino, na podlagi katere dokažejo, da so v resnici lastniki podjetij, za katera nabirajo naročila. Za trgovske potnike so se pa uvedle posebne legitimacije, ki jih izdajajo trgovske zbornice, ki so pristojne za okoliš, v katerem je sedež podjetja. V te svrhe mora podjetje samo vložiti pri zbornici prošnjo, v kateri je navesti ime in priimek potnika, leto in kraj rojstva, stalno bivanje, pristojnost, visokost, barvo las in oči in druge posebne znake potnika.

★ **V evidenci ljubljanskega vojnega okrožja** se nahaja večje število rezervnih častnikov, ki so bili v zadnjem času sprejeti v našo armado, ali pa so se nanovo imenovali, pa je tudi dosti takih, ki dosedaj še niso podali pismene prisege, ki je predpisana v točki 394 pravila službe II. del. Komandant ljubljanskega vojnega okrožja je odredil, da so vsi ti rezervni častniki dolžni, javiti se v najkrajšem času, najpozneje pa do 1. decembra 1928 v komandi vojnega okrožja v Ljubljani, Vojvode Mišica vojašnica, II. nadstropje, vrata št. 68, kjer bodo v prisotnosti za to določenega častnika napisali pismeno prisego, po formi, ki se zahteva, jo podpisali in izročili prisotnemu častniku. To naj izvrši oni rezervni častnik, ki ne živi stalno v Ljubljani, o priliki, kadar se bo privatno zadrževal v Ljubljani, v komandi pa se lahko javi vsak dan od 8 do 12 in 16 do 17.30, razen v nedeljo, praznik in soboto popoldne. Če kdo od teh rezervnih častnikov dosedaj še ni položil ustmene prisege, naj to javi pri tej priliki, da bo prisegel tudi ustno.

★ **Križ v češke šole.** »Katoliška državna akcija« na Češkoslovaškem je poslala prosvetnemu ministrstvu spomenico, v katerem zahteva, da se zopet postavi v češke šole križ, da se uvede molitev pred in po pouku, da se uvede krščanski nauk v šole in da postane udeležba pri službi božji za vse katoliške učence obvezna. Vsem učiteljem kakor tudi članom krajevnih šolskih svetov naj se prepove, da bi agitirali pri starših ali njihovih namestnikih, da naj se učenci ne udeležujejo verskega pouka.

★ **Vpisovanje na dr. Krekovi meščansko-gospodinjski šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani** se vrši 13., 14. in 15. sept. t. l. Redni pouk se prične 17. sept. t. l. V zavod pa se sprejemajo že sedaj na stanovanje in hrano tudi dijakinje. Mesečnina po dogovoru.

★ **Meščanska šola v Krškem.** Privatni, sprejemni in dopolnilni izpiti se vršijo v ponedeljek, dne 27. avgusta t. l., ponavljalni pa v torek, dne 28. t. m. Vpisovanje za I. razred in višje razrede se vrši dne 29. in 30. avgusta od 8 do 12 v ravnateljevi pisarni. V prvi razred se sprejmejo učenci in učenke, ki so uspešno končali IV. razred (4. šol. leto) osnovne šole. Otvoritvena služba božja bo v soboto, dne 1. septembra ob 8, pričetek rednega pouka pa bo v ponedeljek, dne 3. septembra ob 8. uri.

★ **Meščanska šola v Slovenjgradcu.** Vpisovanje za šolsko leto 1928/29 se vrši dne 31. avgusta od 8 do 12 v ravnateljevi pisarni. Vsak učenec, ki vstopi na novo, mora prinesti s seboj zadnje izpričevalo, krstni list, domovnico in potrdilo o cepljenih kozah ter priti v spremstvu staršev ali njih namestnikov. V I. razred se sprejmejo učenci (učenke), ki so z dobrim uspehom dovršili (e) najmanj 4. šolsko leto. Privatni izpiti se vrše dne 30. avgusta, razredni dne 31. avg. Pričetek ob 8.

★ **Meščanska šola v Slovenski Bistrici.** Privatni izpiti se vršijo dne 29., razredni pa 30. avgusta. Vpisovalo se bo 31. avgusta pod znanimi pogoji. Šolska maša bo 3. septembra, redni pouk se prične 4. septembra.

★ **Meščanska šola v Ribnici.** Vpisovanje v I. razred bo 30. t. m., v ostale razrede 31. t. m. od 9—12 dopoldne v ravnateljevi pisarni. Vsi izpiti se vrše 30. in 31. t. m. Pričetek v četrtek 30. t. m. ob 8 dopoldne. Vse drugo na uradni deski v šolskem poslopju.

★ **S pošte.** Za pogodbenega poštarja v Starem trgu ob Kolpi je nastavljen Joško Kutnar. — Premeščeni so: pb. ur. II-3 Pavla Andresova iz Novega mesta v Kastav, pb. ur. II-4 Frida Huttmanova iz Ljubljane v Novo vas pri Rakeku, Ivanka Peterneljeva iz Škofje Loke v Jesenice-Fužine in Vida Ušeničnikova iz Polzele v Ljubno; pb. ur. II-5 Ivana Valjčeva iz Subotice na ljubljansko glavno pošto; telef. III-3 Paylina Milavčeva iz Nove vasi pri Rakeku na Rakek; priprav. III-4 Natalija Košutičeva iz Belgrada v Dobrno, Avguština Juhova z ljublj. glavne pošte na poštno podružnico št. 5 v Ljubljani, Danica Serajnikova iz Ljubljane na mariborsko gl. pošto, Vladislava Mikuževa iz Podnarta v Lesce in Ljudmila Schweigerjeva iz Mokronoga v Št. Jernej ter zvan. 3. skup. Jožko Pohučič iz Zagreba naglavno pošto v Mariboru. — Poštno službo so odpovedali: pb. ur. II-5 Mara Poniževa roj. Primožičeva, upravnica v Medvodah, priprav. III-4 Jožko Zidarič v Središču ob Dravi in pogodb. poštar Andrija Hedjed v Nedelišču; iz poštne službe pa je bil odslovljen pogodb. poštar Karel Kupfer v Cirkovcih, ker ni naš državljan. — Pogodb. poštarica Ernestina Kosova v Kotoribi se je poročila z želez. uradnikom Ivanom Glavačem. — Umrl je priprav. III-4 Evgen Cuderman v Ljubljani. — Strokovno izkušnjo so napravile pri ravnateljstvu: soglasno: Justina Pupisova, Ana Burgerjeva, Marica Kolešnikova, Amalija Pondelakova, Marija Klatzerjeva in Olga Seničeva; z večino glasov: Marija Lortijeva, Mara Kočevarjeva roj. Podgornikova in Ljudmila Sbilova. — Za vodstvo pogodbenih pošt so napravili izkušnje: z dobrim uspehom: Draga Haasova, Ig. Kolenc in Ivanka Colaričeva.

★ **Sprememba v češkoslovaškem konzulatu v Zagrebu.** Začetkom septembra meseca zapusti češkoslovaški konzul v Zagrebu gospod Odon Para svojo mesto, ker je poklican v službo ministrstva za zunanje zadeve v Pragi. Na nejgovo mesto pride dr. Jindrich Andriál, dosedanji svetnik v istem ministrstvu ter bivši konzul v Sarajevu in v Belgradu.

★ **Sarajevska policija in prebrisan vlomilec.** Že nekaj dni vznemirja neki spretni in predrzni vlomilec vso sarajevsko javnost. Izvršil je že več vlomov, vendar pa na tako spreten način, da mu policija ne more priti na sled. Tako je te dni vlomil v stanovanje nekega Sarajevčana, kateremu je hotel odnesti prstan, toda ga je opazil in pričel klicati na pomoč, nakar je vlomilec pobegnil. Do sedaj je izvršil preko deset vlomov in je odnesel stvari v vrednosti nad 100.000 Din.

★ **Smrt pod vlakom.** Med postajama Grmušem in Ostrožučkim mostom pri Bihaču v Bosni je padel iz mešanega vlaka delavec Ilija Uštipak iz vasi Trkašič v okraju Korenici. Vlak je delavcu odrezal levo novo in levo roko, razen tega pa je pri padcu dobil hudo poškodbo na glavi, tako, da je nesrečni težak takoj umrl. Nesrečo je zakrivil delavec sam, ker je hotel iz enega vagona v drugi, pa se mu je pri tem spodrsnilo in je padel pod vlak.

★ **Krvav spopad v Požegi.** V mestu Požegi se je odigrala v ponedeljek zvečer krvava drama, ki je vzbudila splošno zgražanje. Mizarski pomočnik Josip Hartl je poklical na odgovor delavca Gjura Pappa, ker je ta napravil v pijanosti o Hartlovi sestri nekaj nedostojnih opazk. Vnel se je hud prepir, ki se je končno spremenil v pretep, v katerega je posegel tudi Hartlov brat Adolf. Ko je Papp videl, da sta ga napadla oba brata, je bliskovito potegnil čevljarsko šilo in z njim večkrat zamahnil proti njima. Josipa Hartla je zadel v vratno žilo, nakar je ta že črez nekaj sekund umrl, dočim je bil njegov brat Adolf hudo ranjen v rame in so ga v skoro brezupnem položaju prepeljali v bolnico. Gjuro Papp je bil takoj po groznem dejanju aretiran in izročen sodišču.

★ **Avtomobilska nesreča v Bosni.** Nedaleč od Trebinja v Bosni se je prevrnil v jarek neki avtomobil, pri čemer sta bili dve osebi smrtno nevarno, tri pa lažje ranjene.

★ **Radi obrekovanja v smrt.** 27letno deklico Agnezo Mikuličičevo so sosede obrekovale, da živi v nedovoljenih odnošajih z nekim oženjenim moškim. Dekle si je to tako k srcu vzelo, da je izpilo pol litra ocetne kisline. Sosede so jo zaman prosile naj izpije malo mleka, da ji odleže. Povedala jim je, da hoče v smrt, da dokaže vsem, da je čista in nedolžna. Kmalu nato je umrla.

★ **Velika nesreča na Donavi.** V bližini Starega Bečeja se je zadel v neko z melonami natovorjeno ladjo parnik »Črna gora«. Ladja se je razbila in izginila v valovih. Z njo je utonil tudi delavec Lazar Veljkov, katerega trupla še niso našli, ostali pa so se z ladje rešili plavaje na breg.

★ **Desetletna deklica v objemu plamenov.** Te dni se je pripetila v Beški grozna nesreča, katere žrtev je postala desetletna hčerka mlinarja Kniesla. Deklica se je igrala v domači kuhinji in je prišla preblizu ognjišča. V hipu se ji je vnela obleka, otrok pa, mesto, da bi se povaljal po tleh, je stekel v sosednjo hišo ter so se na zraku plameni le še povečali. Sosedom se je sicer posrečilo pogasiti ogenj z odejami, toda nesrečna deklica je dobila tako hude opekline, da je kmalu nato umrla.

★ **Huda ura** na severnem Bavarskem z vihro in grozovito točo je uničila vse setve in pridelke na polju, vrtovih in po vinogradih. Škoda se ne da oceniti in znaša milijone. Prizadeti so osobito kraji okrog Bamberga, Nürnberga in Erlangena.

★ **Epidemija mrzlice v Atenah.** V Atenah divja sedaj neka vrsta mrzlice, proti kateri so zdravniki brez moči. Že več tisoč ljudi je zbolelo za to skrivnostno boleznijo, ki navadno divja v Zapadni Indiji, kjer ji pravijo »dougus«. V Atenah je zbolelo že kakih 5000 oseb, od katerih jih je že mnogo umrlo.

★ **Zločin v Sušaku se bliža razjasnitvi.** Pred kakima dvema mesecema in pol smo poročali, da se je blizu sušaškega svetilnika pripetil zločin, ki ga ni bilo mogoče razjasniti. Obmejna policija se je za zadevo zelo zavzela, toda razen najdene luže krvi, žepnega robca z monogramom Z. R. in odtiska moške roke ni mogla najti drugega. Obmejna policija je nato razglasila, naj se ji prijavi, kdor v zadnjem času koga pogreša. Kmalu se je prijavila žena finančnega preglednika Josipa Radoša iz Supetra na Rabu, ki je dne 11. junija odšel na Sušak z vsoto 3800 Din, da si kupi pohištvo in zdravila. Žena je prišla na Sušak in spoznala robec, s čimer je bilo nedvomno ugotovljeno, da je umorjeni njen soprog. Preiskava je ugotovila, da je Radoš res kupil nekaj pohištva in zdravil na Sušaku ter da je bil v družbi nekega neznanega človeka. Po osebnem opisu mnogih prič je bila izdana za tem človekom tiralica, toda brezuspešno. Policija je zlasti pazila na kraj, kjer je bil Radoš umorjen. Dne 6. t. m. se je približal kraju neki človek, ki je odgovarjal opisu. Bil je aretiran. Je to 38letni pristaniški delavec Kazimir Pegota, rojen iz Ivanca. Na policiji je povedal, da ima ženo in enega otroka v Bribirju. Z umorjenim Radošem se je že dolgo poznal. Na Sušaku sta se srečala dne 11. junija dopoldne ter sta ostala skupaj pozno v noč. Radoša je spremil nato, kakor sam pripoveduje, do kakih sto metrov od kraja, kjer je bil Radoš umorjen, nato pa se je poslovil od njega. Pegota se je pri zaslišanju zapletal v mnogo protislovja in je policija mnenja, da je on umoril Radoša, zlasti ker kažejo na to mnoge okolnosti.

»Je močna sorta!« reče Šepec. »Moje zasmoljene nosnice morajo kaj takega imeti. Ti pa nisi navajen.«

Smrt na koncu polja zopet stegne vrat. In zopet prime angel njeno roko. Škrjanec še poje.

»Dobro izgledaš,« reče Šepec. »Si bil pač zmeraj brhek dečko. Jaz mislim takrat — pred trinštiridesetimi leti — bi bila Lojzka raje vzela tebe kakor mene.«

»No, ne,« protestira Tobija, »s teboj se ni nikdar upal noben fant sprijeti.«

Šepet potrka z bolestnim smehljajem na svojo hromo nogo.

»No ja,« reče Tobija, »za domovino! To je čast!«

»Da, da,« vzdihne stari tovariš, in brž nato sta že v stotič obravnavala slučaj, kako je Šepec prišel do svoje hrome noge, kar mu je tudi nakopalo priimek, ki ga pa ni zameril. Delo počiva, zadnja brazda leži napol dokončana, solnce pada globlje na nebu.

Tedaj se škrjanec spusti iz zraka doli na deteljno polje. Smrt vstane, gre sklonjena navzdolž po njivi, vzame svetle škarje iz rokava Toda škrjanec se dvigne še enkrat visoko kvišku in poje svetlo in jasno nad obema vojnima tovarišema, ki se naslajata v spominu. In smrt se plazi zlovoljna na svoje mesto nazaj.

Zdaj sta oba starca končala.

»Kajne, ti se boš peljal na vozu z deteljo domov?« vpraša Šepec.

»Da, na detelji se tako mehko in dobro sedi.«

»Jaz se ne morem,« reče Šepec; »moje trganje ne strpi, da bi sedel na detelji.«

Podasta si roke in se ločita.

Tobija privzdigne oralo in konča zadnjo brazdo.

Čisto poje škrjanec. Angel povzdigne sklenjene roke. Smrt preži. —

Brazda je končana. Tobija odloži plug in izpreže konja. Potem gleda po njivi.

Počasi se priplazi smrt zadaj za njim in se stegne visoko kvišku nad njegovo glavo.

»Vse polje leži lepo,« reče Tobija v globoki zadovoljnosti.

Tedaj pretrga škrjanec cvrče svojo pesem in pade v deteljo.

Lahno se zasvetlika nad Tobijevo glavo.

Brez najlahnejšega glasu zdrsne mrtev na mehko, rjavo prst.

Viljem divja čez polje, vpijoč in pogosto padajoč teče prestrašeni stari Šepec. Jokata, vzdihujeta, poskušata ga z okornimi gibi zopet oživiti, toda mrtvi Tobija se smehlja njunemu brezplodnemu početju.

Tedaj sta uvidela, da je vse zaman. — Glasno jokaje se zgrudi mladi, krepki Viljem poleg očeta v deteljo; do mozga pretresen stoji Šepec poleg tako hitro palega tovariša. Ravnokar še krepak in vesel, in zdaj mrtev — kako je to mogoče, kako je to mogoče? Šepec se udari trikrat na prsi: »Bog bodi milostljiv nam, grešnikom.«

Tedaj ga kar vsega ohromi misel. On je dal Tobiji njuhati od svojega močnega tobaka, in on je moral tako kihati, da mu je pač počila srčna žila. O Gospod Bog — Gospod Bog —

Šepec grenko joka in preklinja hudo tobakarjenje, ki ga je proti volji svoje žene ljubil triinštirideset let. In vzdihuje:

»Nikdar več ne bom vesel! Nikdar več!«

In je tako ves iz sebe od bolesti in obupa, da niti ne opazi, kako njegovi prsti mehanično odpirajo dozo in v razburjenosti tlačijo ščepec za ščepcem v nos.

Voz z deteljo priropota.

»Na deteljnem vozu se je hotel peljati domov,« vzdihuje Šepec.

Viljem prikima, in tako položita očeta na vonjivo deteljo. Počasi pelje voz čez vzdignjene razore proti poti. Šepec je iz sebe, in namišljena krivda mu stiska srce. On ne vzdrži, izpove se Viljemu, obtoži se in se odpoveduje tobaku.

Viljem ga tolaži.

»Tobak ni kriv,« pravi, »Bog je tako hotel.«

Tedaj se Šepec pomiri.

Ah, kako je lepo, kako se stari kmet Tobija pelje domov! Najljubši konji ga peljejo, ljubljeni sin in prezvesti prijatelj ga spremljata. In onadva ljubita mrtvega v tem trenutku mnogo, mnogo bolj kakor ljubita sama sebe.

Na hribu se Viljem ustavi in pokaže proti zahodu.

»Tja je šla duša očetova!« pravi mirno in pobožno.

Dve beli gorovji stojita na nebu s srebrnimi vrhovi, in sredi med njima je odprta pot v rdeče žareče zlato deželo.

Solnce je šlo po tej poti, in zdaj gre po njej skromen angel s kmečko dušo proti večni domovini.

Kaj se smehlja mrlič v hladni detelji? Kmet je šel ven na ozko polje, kronan kralj, ki je povzdignjen nad ves svet, se vrača domov.

Večerni zvon poje svojo globoko, pobožno, pokojno večerno pesem.

Na vratih v dvorišču sedi mala Jerica. Blažena drži v naročju novo punčko in željno gleda s svojimi velikimi očmi navzdolž po poljski poti.

Starega očeta čaka.

Iz seje ljubljanskega oblastnega odbora

dne 22. avgusta 1928).

Dr. Leo Savnik, specialist za ženske bolezni in porodništvo v Ljubljani, se imenuje za asistenta v radiološkem institutu splošne bolnice v Ljubljani. — Dr. Boris Malerič in dr. Vladimir Dolenc, zdravniška pripravnika, se imenujeta za sekundarna zdravnika v območju oblastnih bolnic ljubljanske oblasti; dr. Malerič se prideli v službovanje bolnici za ženske bolezni v Ljubljani, dr. Dolenc pa splošni bolnici istotam. — Oblastna strežniška šola v Ljubljani se otvori sredi septembra t. l. — Franc Tominec, upravni praktikant v splošni bolnici se imenuje za uradnika v VIII-1 v definitivni lastnosti. — Frančiška Perme iz Ponove vasi pri Grosuplju se sprejme v oblastno službo kot poduradniška pripravnica. — Narte Velikonji, konceptnemu uradniku pri ljubljanskem oblastnem odboru, se poverijo posli pravnega referanta pri oblastnem šolskem odboru v Ljubljani. — Pri oblastni zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani se sprejmejo začasno vslužbo: Ema Schillerjeva kot poduradniška pripravnica; Arnold Pavlinič kot začasni pisarniški pomočnik v skladišču; Pavel Kocjan kot pomočni sluga. — Josip Bandel, kand. ing. iz Ljubljane, se sprejme za ferijalnega tehnika pri gradbenem oddelku. — Začasno vodstvo oblastne žrebčarne na Selu se poveri mestnemu veterinarju v Ljubljani V. Riglerju. — Anton Sever se sprejme v oblastno službo in se kot dnevničar prideli podkovski šoli v Ljubljani. — Oblastni odbor akceptira veterinarja Fran-

ca Kosiča kot oblastnega veterinarja s sedežem v Križah pri Tržiču in mu zagotovi običajni mesečni prispevek iz oblastnega budgeta.

Glede na vlogo **Zveze organistov za Slovenijo** se stopi v stik s Ceciljanskim društvom v Ljubljani, da se pouk na orglarski šoli organizira tako, da bodo kandidati obenem dobili osnovno izobrazbo v občinskih tajniških poslih.

Vzame se na znanje razpis ministrstva notranjih del, s katerim se odreja, da preidejo vsi posli nadzornega in disciplinskega gospostva **nad okrajnimi zastopi** na ozemlju bivše Štajerske, v kolikor je bil po zakonu o okrajnih zastopih pristojen za nje svoječalno deželni odbor štajerski, na oblastno samoupravo v Ljubljani, oziroma v Mariboru. — Sprejme se osnutek oblastne uredbe **o preustroju okrajnih zastopov** in odborov na ozemlju Ljubljanske oblasti v cestne okrajne odbore in o razširitvi veljavnosti dež. cestnega zakona za Kranjsko tudi na ozemlje brežiškega, sevniškega in laškega okraja.

Pobiranje oblastnih taks na motorna vozila, ki so last države, samoupravnih teles in izvoščkov (taksi), se do nadaljnih ukrepov sistira. Kot izvoščke smatra oblastni odbor samo one osebe, ki se poklicno bavijo s prevažanjem oseb, da si s tem omogočijo preživljanje sebe in svoje družine ter plačujejo od tega obrta občo pridobnino.

Za most čez Krko pri Šmihelu pri Žužemberku prispeva oblastni odbor h proračunanim gradbenim stroškom 50 %, ostalih 50 % pa prispeva cestni okrajni odbor v Žužemberku, pri čemur se mu všteje v dobro državna podpora.

Odobri se osnutek za gradnjo **stanovanjske hiše** pri javni bolnici v Brežicah; dela se na podlagi načrta in proračuna razpišejo takoj. — Iz zaklada za gradbo malih stanovanj se zagotovi občini **Dolenji Logatec** 3 % prispevek k obrestovanju posojil, ki so najeta oziroma se bodo najela **za gradnjo stanovanjskih hiš**. Obenem se sklene, da sme imenovani zaklad prevzeti poroštvo za posojila gradbene zadruge **»Dom in vrt« v Trbovljah** do zneska 200.000 Din. V breme zaklada se zagotovi 3 % prispevek k obrestovanju posojil. **Stavbni zadrugi »Dom« v Ljubljani** se dovoli iz zaklada za zgradbo malih stanovanj 100.000 Din brezobrestnega posojila.

Iz prosvetne postavke je nakazanih več podpor v skupnem znesku za približno 30.000 Din; iz oddelka za kmetijstvo za ca 45.000 Din nekaj manjših podpor pa iz oddelka za javna dela, obrt in iz dobrodelstva.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Bohinc na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

Stanovanjska beda

Nov tip človeških bivališč v Ljubljani.

Že v torek smo na kratko omenili položaj mnogih deložirancev v Ljubljani, ki so bili postavljeni na cesto, za silo pa so si zbili neke vrste barak, podobnih bolj stojnicam kot človeškim bivališčem. Take barake si more vsakdo ogledati na Prulah, blizu nekdanjega Marijinega kopališča. V tem kopališču samem je, kakih deset strank, ki stanujejo — v nekdanjih kopalnih kabinah, seveda na tesnem, da je joj. Da ne morejo take stanovanjske razmere vplivati na mirno sožitje stanovalcev ne na družinski mir in zlasti ne na vzgojo otrok, je jasno. In vendar uživajo celo ti stanovalci Marijinega kopališča zavist pri nekaterih, ki so še na slabšem od njih. To so barakarji. Na bregu Ljubljanice, tik pred kopališčem, se je utaborilo okrog deset družin. Deloma sami deloma pa s pomočjo mestne občine so si zbili male barakice, dolge kvečjemu štiri metre, široke pa tri metre, in znosili notri svojo revščino. Nekateri deli pohištva, kakor omare, pa so morale ostati celo zunaj. Tu, tako rekoč na prostem, dobesedno kampirajo ti reveži, kuhajo, spijo in živijo svoje revno življenje. Enake naselbine so tudi za šolo na Prulah in na Galjevici pod dolenjsko progo. Deložiranci se pa še množe, in je skoro vsak dan kak nov prirastek. Mestna občina gre tem revežem kolikor toliko na roko. Edino, kar pa more sedaj storiti, je to, da jim stanovanjski urad, oziroma mestni gozdar Metlikovič nakažeta potrebni les, in da jim pomagata napravljati lesene barake dva mestna tesarja. Mestna občina je pripravljena tudi na to, da bo morala na zimo zgraditi še več takih barak.

Nekoliko statistike.

Za pravilno pojmovanje stanovanjske bede, ki je v našem mestu zavzela tako velik obseg, da niti vse živahno delo mestne občine za njeno ublažitev ne pomaga mnogo, naj služijo naslednji podatki o družinah, ki nujno potrebujejo stanovanja in ki so prosili za stanovanja v Nušakovi vojašnici.

Vseh deložirancev, ki so se dosedaj prijavili mestnemu magistratu in prosili za stanovanja v Nušakovi vojašnici, je v Ljubljani 70. Teh 70 deložirancev šteje skupaj 295 družinskih članov. Toliko je v Ljubljani sedaj oseb brez strehe nad glavo. Med temi je osem mestnih uslužbencev s skupaj 28 družinskimi člani. Porazna je statistika **nehigieničnih stanovanj** v Ljubljani. Vseh prosilcev, katerim je mestni fizikat izstavil spričevala o nehigieničnih stanovanjih in ki so nujno potrebni, da dobijo druga stanovanja, je 86 s skupaj 376 osebami. Od teh je 16 mestnih uslužbencev s skupno 65 osebami. Mestni fizikat je porazdelil nehigienska stanovanja v posamezne skupine po potrebi. V prvo skupino, to je med najbolj potrebne spremembe stanovanja, spada 41 družin s skupno 196 člani. V drugo skupino spada 12 družin s skupno 30 družinskimi člani. V tretjo skupino spadata 2 družini s skupno 11 člani. V četrto skupino spada šest družin s skupno 31 osebami. V peto skupino spada 10 družin s skupno 43 člani.

Nadaljnje poglavje so **zasilna stanovanja**. Brez stanovanj je v zasilnih stanovanjih 10 družin z 38 družinskimi člani. V barakah je skupno 48 družin s skupno 168 družinskimi člani. Kletnih stanovanj je prijavljenih 22 s skupno 84 družinskimi člani. V skladiščih, delavnicah in v drugih zasilnih stanovanjih je skupno 24 družin s 90 družinskimi člani. Za stanovanja je dalje prosilo 15 družinskih poglavarjev s skupno 70 družinskimi člani.

In še eni so potrebni stanovanj. To so namreč oni, ki nimajo lastnih stanovanj, pač pa so v nekakem **podnajemniškem** razmerju z drugimi strankami. Takih je prosilo za lastna stanovanja 37 s skupno 107 družinskimi člani. Dalje stanuje v takih stanovanjih, ki bi jih stranke nujno rade zamenjale s stanovanji v mestnih ali drugih hišah, ki pa ne razpolagajo s pričevalom mestnega fizikata, 39 družin s skupaj 162 člani. Skupno je torej prosilo mestno občino za stanovanja **303** družine s skupno **1363 družinskimi** člani. In to samo za Nušakovo vojašnico. Pripomnimo pa, da so te številke celo nepopolne, ker mnogi prosilci niso všteti iz raznih vzrokov, med drugim tudi, ker imajo stanovanja in nobenega vzroka, da bi jih menjali, dalje niso všteti prosilci, ki stanovanja niso potrebni, čeprav ga nimajo, in končno niso všteti tudi oni, ki stanujejo v nehigieničnih in zasilnih stanovanjih, pa mestne občine niso prosili za nova stanovanja. Da mestna občina temu ogromnemu številu prosilcev ne bo mogla preskrbeti stanovanja, je jasno, in da bo našlo streho oziroma druga stanovanja razmeroma le majhno število prosilcev.

Kaj misli mestna občina storiti.

Da pa mestna občina resno misli storiti vse, kar je potrebno za ublažitev stanovanjske bede, je razvidno iz načrta, ki ga mestna občina pripravlja, kakor čujemo, sedaj za novi proračun. Obdavčiti namerava namreč vse one lokale, ki so bili po vojni prenarejeni iz stanovanj. Dalje namerava obdavčiti vse one najemnine, ki presegajo zlato pariteto. Obdavčenje se bo izvršilo po kvadraturi prostorov oziroma stanovanj. Denar iz te davščine se bo stekal v fond za zgradbo malih stanovanj. Mestna občina bo razdelila tudi že dovoljen kredit v znesku 5,000.000 Din za zgradbo hiš, ki bi jih zidali privatniki. Ti morajo imeti četrtino lastnega kapitala, za ostale tri četrtine pa jim kreditira oziroma jamči mestna občina. Že dosedaj prijavljenih reflektantov na te ugodnosti mestne občine pa je mnogo več, kot bi zadostovala ta vsota. Če bi hotela mestna občina vsem prošnjam za kredit ugoditi, bi potrebovala znesek 6 in pol milijona dinarjev. Pač pa namerava mestna občina s prihodnjim proračunskim letom določiti približno enak kredit v ta namen. V načrtu pa je še druga zares velikopotezna akcija, če se bo posrečila. Vsekakor je stanovanjska kriza v Ljubljani, kakor je že iz naše statistike razvidno, tako pereče, da bodo potrebni čim večji napori mestne občine, da jo vsaj za silo ublaži.

* * *

⊙ **Ograjo ob Kongresnem trgu** so včeraj pričeli postavljati. Skupno bo obkrožalo Kongresni trg 90 približno en meter visokih, okroglih, na vrhu nekoliko ojačenih kamnov, ki jih je izdelala tvrdka Battelino. Kamni so prav lično izdelani in bodo tvorili s trgom skladno sliko.

⊙ **Razširjen hodnik.** Mestni delavci so te dni pričeli z delom okoli razširitve levega hodnika v Prešernovi ulici v smeri od Marijinega trga do trgovine Bata. Položili bodo nove obrobnike, ter bo tako hodnik razširjen v tem delu ulice za okoli pol metra. Z ozirom na znaten promet v tej ulici je bila ta razširitev prav potrebna.

⊙ **Dve novi prometni napravi.** Pred palačo Kreditne banke so te dni postavili malo železno utico, kjer je nameščen telefon ljubljanskih avtotaksijev. Telefon ima štev. 3366. — Na križišču Bleiweisove, Rimske in Tržaške ceste je postavljena nova električna ura, ki pa še ne deluje. Želeti bi bilo, da se taka ura postavi tudi pred glavni kolodvor ali pa koncem Miklošičeve ceste na Masarykovi cesti.

⊙ **Poizkušen cerkveni rop v kapelici na Kodeljevem.** Pred dnevi je prišel v Mladinski dom na Kodeljevem neznan, približno 45leten moški, oblečen v modne hlače, rjav suknjič in pokrit z rjavim klobukom. Bogoslovcu Josipu Kuku se je predstavil za Antona Kristana. Vprašal je po gospodu prefektu Kovačiču in ko je izvedel, da se ta nahaja sedaj v Zagrebu, je odšel. Po njegovem odhodu je stopil Kuk v kapelico in tam opazil domnevnega Kristana pred glavnim oltarjem, ko je ravno s ponarejenim ključem odpiral tabernakelj, kjer se nahajata tabernakelj in ciborij. Neznanec jo je takoj poparjen pobrisal, se vsedel na kolo pred cerkvijo in se odpeljal. Tabernakelj in ciborij sta vredna 4000 Din. Za neznancem išče sedaj policija.

⊙ **Nedostojni in brezobzirni kopalci.** V nedeljo 19. t. m. se je vršil v Soro pogreb zaslužnega somišljenika SLS Franca Križaja iz Zgornje Senice mimo Goričan. Tu se kopljejo množice kopalcev, večinoma Ljubljančanov. Ko je šel sprevod čez tvorniški most, so kopalci z nad jezu žvižgali, ob cesti pa jih je stalo polno v kopalnih oblekah, ki so opazovali pogreb. Iz vrste pogrebcev so bili opozorjeni na nedostojnost tega vedenja, a se vkljub temu opozorilu niso umaknili, temveč se še posmehovali. Ljudje so se kajpada nad takimi manirami gospodov inteligentov iz Ljubljane po pravici zgražali. Pri tej priliki omenimo tudi, da mnogo kopalcev ne pozna razlike med svojim in tvojim in da posebno otroci niso toliko vzgojeni, da bi pustili nezrelo sadje, ki ga je itak letos malo, pri miru. Občinski odbor starološki je poslal do ljubljanske mestne občine deputacijo ter prosil za povrnitev škode, narejene po kopalcih, a do danes ni še nikakega odziva, čeravno je gospod župan obljubil, da si ogleda osebno napravljeno škodo.

⊙ **Od doma je pobegnil** 17letni Viktor Vidovič, sin vlakovodje, stanujoč na Vukovi ulici 18. Dečka je zmešal cirkus, s katerim bi jo rad pobrisal. To mu je preprečil oče, kar je dečka tako užalilo, da je pri prvi priliki pobegnil in se sedaj klati po predmestjih Ljubljane.

Maribor

□ **Vajeniška razstava.** Vsi samostojni mojstri in mojstrinje se vabijo, da obvestijo svoje vajence in pomočnike o tej razstavi in da se lahko še javijo v pisarni Slovenskega obrtnega društva. Prijave in izdelki se bodo sprejemali od tistih, ki niso bili poučeni od svojih zadrug, tudi na razstavnem prostoru dne 30. avgusta 1928.

□ **V zavodu šolskih sester v Mariboru** bo vpisovanje za šolsko leto 1928-29 dne 1. in 3. septembra. Pri vpisu morajo po ministrski odredbi nove in prejšnje učenke učiteljišča in meščanske šole poleg dosedanjih pristojbin plačati še 20 Din za »Zdravstveno zaščito učencev«. Tega plačila so oproščene le učenke, ki predlože od finančne oblasti izdano izpričevalo ubožnosti. — Službo božja bo 4. septembra ob 8, dne 5. septembra se pa začne redni pouk.

□ **Predprodaja kart.** Direkcija drž. železnic v Ljubljani je uvedla na postaji Maribor (glavni kolodvor) predprodajo kart za tu- in inozemstvo. S tem se nudi potujočemu občinstvu možnost, da si nabavi potrebne karte že dva dni pred potovanjem. Ako bo občinstvo to ugodno priliko pridno izrabljalo, bo izostala pri potniških blagajnah stiska in gnječa.

□ **Polovična vožnja je dovoljena z odlokom** M. S. br 13992/28 vsem, ki se bodo udeležili proslave 25 letnice katoliškega izobraževalnega društva v Studencih. Popust velja od 1. do 3. septembra. Na odhodni postaji kupite cel vozni listek z mokrim žigom; pripravljalni odbor pa bo na dan proslave izdajal potrdila o udeležbi in se boste na podlagi tega lahko vrnili domov z istim voznim listkom.

□ **Vabijo se dame in gospodje,** ki imajo veselje do petja, da se zglase v ponedeljek, dne 27. t. m. ob pol 7 zvečer na Slomškovem trgu 20-I.

□ **Umrl** je Becher Filip, doktor kemije, stanujoč v Jurčičevi ulici. Pogreb bo v soboto ob 17 iz mrtvašnice na starem mestnem pokopališču na Tezno.

□ **Pa so mu le prišli na sled.** Kleparski pomočnik Ivan K. je star 28 let in je zaposlen pri orglarskem mojstru Brandlu v Strossmajerjevi ulici. Kar iznenada se mu je zasvetilo v glavi nekaj prav vabljivega. Zakaj ima neki njegov mojster toliko kositra. Pa je začel skrivaj odnašati dragoceno kovino v etapah; najprej v manjših količinah, pozneje pa kar v komadih. Prodajal pa je ukradeno robo nekemu tukajšnjemu obrtniku. Končno je mojster zahteval jasnega odgovora, za zadevo se je pričela zanimati policija. Po mojstrovi izpovedbi je bilo ukradenega kositra za 73 kg, po trditvi kupujočega obrtnika pa za 55 kg omenjene kovine. Celotna škoda, ki jo je pomočnik povzročil svojemu mojstru, znaša približno 8000 Din. Da bi odbil od sebe vsak sum tatvine se je bil Ivan K. javil pri svojem mejstru za bolnega; ponoči pa je prav redno posečal delavnico v Strossmajerjevi ulici in je previdno spravljal ukradeno blago na dvorišče sosednje hiše. Tukaj je en komad zakopal v zemljo, drugi komad je zakopal v Ljudskem vrtu, tretji pod neki grmiček v Vrbanovi ulici. Vse rafinirano početje pa mu ni nič pomagalo; pred dvema dnevoma je romal v kajho. Sedaj se izgovarja na nekega svojega tovariša Francelna, ki da mu je pri tatvini zvesto sekundiral in ki da je celo »duševni oče« cele lumparije. En tiček je že na varnem, drugi pa mu še lahko sledi v kratkem. Je pa še tretji kandidat, ki bo pri vsem tem tudi lahko »gor plačal«.

Celje

Orlovsko akademijo na prostem priredi v nedeljo dne 2. septembra teharski »Orel«.

Popravite hodnik pred kolodvorom! Hodnik pred kolodvorom je v skrajno desolatnem stanju. Kdor je imel ob zadnjem deževju opraviti na kolodvoru, je mogel biti priča številnim prizorom, ko so tujci ob prihodu v Celje po neprevidnosti stopali v velike mlake na hodniku in takoj ob vstopu v Celje dobili kajpak najsimpatičnejše vtise o snagi in redu v mestu. Kdorkoli ima odgovornost za ta hodnik, njegovo dolžnost je, da s popravilom takoj prične.

Iz celjske bolnice. Včeraj smo poročali o epidemiji disenterije, ki razsaja v vasi Lekmarje, občina Sv. Štefan. Vsak dan privažajo iz imenovane občine nove slučaje v izolirni oddelek celjske bolnice. Tako so včeraj pripeljali zopet štiri slučaje. Včeraj sta dva bolnika tudi že podlegla tej bolezni: Anton Drobinc, najemnik v Lekmarjih, star 80 let, in Pevec Anton, sin kočarice v Lekmarjih, star 2 in pol leta. — Pri lomljenju kamenja v kamnolomu je zasulo 69 letnega Jakoba Vitanca iz vasi Sv. Matevž v braslovški občini. Mož je dobil težke notranje poškodbe in so ga pripeljali v celjsko bolnico.

Ni se mu posrečilo umreti. Prošlo sredo popoldne okoli 5. ure je stopal po Novi cesti v Gaberju 26 letni delavec v Celjski opekarni na Sp. Hudinji, Štefan Schrumpf. Ko je prišel blizu hiše štev. 108, se je naenkrat zgrudil. Prva je priskočila k njemu Genovefa Skale in ga vprašala, kaj mu je. On pa je samo rekel, da hoče umreti in da naj ga pusti, da bo umrl. Kmalu nato se je res onesvestil. K sreči je privozil mimo avto g. Kirbiša iz Celja, ki je Schrumpfa brzo prepeljal v celjsko bolnico, kjer je dežurni zdravnik takoj konstatiral simptome zastrupljenja in bolniku izpral želodec. Zdravnik je pri izpiranju ugotovil, da je Schrumpf izpil zelo močno količino neke strupene kisline. Ko je prišel Schrumpf zopet k sebi in so ga vprašali, zakaj da si je hotel vzeti življenje, je rekel, da je to storil radi neke ženske na Sp. Hudinji.

Dopisi

Ptuj

Prireditev ptujskega orlovskega okrožja dne 19. t. m. na sportnem prostoru je zelo lepo izpadla, kar je potrdilo tudi »Jutro«, ki se je vanjo obregnilo.

Požar. Dne 21. t. m. krog 4 pop. so se vneli seniki in hlevi mlinarja A. Zorčiča na Bregu. Pretila je nevarnost, da zgori ves mlin z obilnimi zalogami žita. Ptujski gasilci, ki so v polnem številu prišli z motorno brizgalko in vsemi vozovi v najkrajšem času na kraj požara, so z velikim naporom to preprečili in je mlin rešen. G. Zorčiču je pogorelo vse seno s hlevi in seniki, dočim so živino rešili. — Isti dan zvečer ob veliki nevihti, ki je divjala nad Ptujem in okolico preko polnoči, je gorelo tudi pri Sv. Urbanu, kamor so hiteli ptujski gasilci tudi na pomoč in jim je uspelo rešiti sosednja poslopja, dočim je dvema posestnikoma zgorelo vse.

Umrl je g. Oton Pavlič, brivec v Ptuju, po dolgi mučni bolezni v starosti 28 let.

Slovenska Krajina

Požar. Strašno noč so preživele občine ob Muri v Slovenski Krajini od 21. na 22. avgusta. Takoj po 11. uri se je začelo močno bobnanje v smeri proti Muri. Nevihta se je bližala. Grmenje je postajalo vedno glasnejše. Bliski so neprestano švigali. Več minut je parkrat sicer temna noč bila svetla ko dan. Strela je udarjala kar zaporedoma. Vsi so pričakovali za vsako strelo požar. Naravnost grozno je bilo nad občino Krog. Kar naenkrat se zasliši jok in vpitje: »Gori, gori! Ogenj! Ljudje na pomoč!« Sreča v nesreči je bila, da je pred požarom lilo kakor iz škafa. Strela je udarila okrog četrt na eno v hlev posestnika Jožefa **Mencingerja** in hlev se je takoj vnel. Začelo je biti plat zvona. Oglasila sta se tudi kmalu trobentača ognjegascev. Strela je udarjala kar naprej. Na kraju nesreče se je zbrala dobesedno cela občina. Posrečilo se je ljudstvu s pomočjo domačih ognjegascev kljub vetru ogenj lokalizirati. Pogrešali smo pa vse sosednje brizgalnice. Sicer je bila res strašna noč, kakršne mlajši ljudje ne pomnijo, a vsaj iz Murske Sobote smo pričakovali pomoči, kjer se gotovo požar opazili. Škoda vsled požara je velika. Pogorel je hlev in hiša ter ves letošnji pridelek žita in sena. Nesreča se tem bolj občuti, ker je pri omenjenem posestniku gorelo tudi ob velikem požaru leta 1924.

Zagorje ob Savi

Huda nevihta in toča je razsajala v noči od torka na sredo v zagorski dolini. Treščilo je kar na štiri kraje, med drugim v stolp gasilnega doma, ter v rudniški transformator. V Kotredežu je toča uničila vso ajdo in ves sadni pridelek.

Prememba službe: Mesto č. g. kaplana Janeza Tiringerja, ki je bil prestavljen v Trebeljno na Dolenjsko, je prišel novomašnik č. g. Tone Miklavčič, doma iz Krke na Dolenjskem.

Volitev župana. V četrtek 2. t. m. smo volili občinsko starešinstvo. Kakor je bilo pričakovati: SDS z repkom NS je iz svoje srede šele pri tretji volitvi z 9 od 25 (oz. 23) glasov za župana izvolila vinskega veletrgovca Albina Grčarja. Pri naslednjih štirih (!) volitvah so gg. SDS za svetovalce izvolili, seveda iz svoje srede — ker od drugih strank nihče ni hotel prevzeti te časti — gg. Iv. Bajcarja, M. Weinbergerja, Sl. Kušarja, Al. Kolenca in L. Mrnuha. Narodni socijalci so za svojo zvestobo dobili enega svetovalca z dvema glasovoma: g. V. Sedlarja. Tako so torej gg. od SDS sami na krmilu občine, vse druge stranke so odločno odklonile sodelovanje s to gospodo. Med njimi ni nobenega kmeta, delavec je za za zvesto službovanje prejel od gospode dva glasu, pač bolj v zasmeh kot priznanje. Kako in doklej bodo ti gospodje županovali, bomo o priliki poročali.

* * *

Oplotnica. Dne 2. avgusta bo pri nas **orlovska manifestacija.** Kdor ve, s kako požrtvovalnostjo vršijo priprave za ta dan, ta se mora zavedati tudi dolžnosti, da mladini njeno navdušenje s svojo naklonjenostjo povrne. V korist javne orlovske knjižnice in izpopolnitve telovadnice pa bo srečolov. Zato pridite!

Kokarje-Šmartno ob Dreti. Dne 20. t. m. je po težkem trpljenju preminula soproga gosp. Ferdinanda Remica, trgovca v Šmartnem ob Dreti, ga. Anica Remic, roj. Praznik iz rodbine g. Franca Ježovnika iz Kokarij. Tragika ugaslega mladega življenja leži v dejstvu, da je neusmiljena usoda ustavila mladi pokojnici življensko pot takoj potem ko jo je nastopila — takoj po poroki. Globoko prizadetim naše iskreno sožalje.

Prireditve in društvene vesti

V nedeljo bo na Taboru žegnanje. Ta dan bo tudi »Županova jama« javnosti odprta. Vabljeni!

Božja služba v planinah v nedeljo 26. t. m.: V Kamniški Bistrici ob 10. — V Vratih obletnica po Vladimirju Topolovcu ob pol 11.

Maribor.

Pevsko društvo »Maribor« prične s pevskimi vajami 27. avgusta ob pol 19, Slomškov trg 20.

Poizvedovanja

Zatekel se je mlad pes črne barve s pokvarjeno nogo. Lastnik naj pride ponj na Mirje, Bogišičeva ulica 3.

Izgubila sta se dva bankovca po 1000 Din od hotela Lloyd—kavarna »Prešeren«—sadni trg—trgovina pri Petelincu—Slomškova ulica—Kolodvorska ulica—Marijin trg. Pošten najditelj se lepo prosi, da prinese na glavno policijo.

Sveta življenje in vrvenje

Boj za zadnja nezasedena ozemlja na svetu

Kakor vsikdar in povsodi hite za idealnimi — bodisi verskimi bodisi znanstvenimi — interesi tudi politični in gospodarski, tako se godi sedaj tudi v arktiku in antarktiku. Za junaškimi raziskovalci in sportniki prihajajo vlade, da razširijo svojo oblast na nove dežele. O tem zanimivo poroča prof. dr. R. Heunig v julijskem zvezku berlinske »Europäische Revue«:

Dne 1. decembra 1927 je dala Norveška na samotnem, na skrajnem jugu Atlantskega oceana ležečem, približno 75 km² obsegajočem otoku Bouvet razviti svojo zastavo. Otok, katerega natančna zemljepisna lega je 54 stopinj 26 minut južne širine in 3 stopnje 24 minut vzhodne dolžine, je odkril l. 1739. Francoz Bouvet; kasneje so ga še dvakrat opazili, a potem so ga desetletja zaman iskali, tako da je opremljeno njegovo ime na zemljevidih in globih 19. stoletja z vprašanjem. Šele nemška ekspedicija Valdivia iz l. 1898./99. je nanovo ugotovila njegov dejanski obstoj in ga fotografirala. Ker je otok popolnoma pokrit z večnim ledom, še popolnoma neraziskan in neobljuden, se v zadnjih 30 letih zanj nihče menil ni in je bil brez gospodarja; nikomur se ni zdel vreden, da bi ga anektiral. Sedaj je pa ta otok nenadoma postal sporno jabolko dveh držav in izzval političen konflikt, čeprav seveda ne posebno opasen.

Norveška je otok anektirala zato, ker želi dobiti oporišče za svoj naraščajoči lov na kite v Južnem Ledenem morju. V arktičnih morjih postaja kit zelo redka divjačina, zato so pa skoraj še deviška kitova lovišča na skrajnem jugu tem večjega pomena za gospodarstvo. V lovski dobi 1924/25 je vrgel antarktični lov na kite že sedemkrat toliko kakor v arktični, to je 740.000 proti 140.000 sodov ribjega olja. Ker je pa norveško gospodarsko življenje že od nekdaj v veliki meri naslonjeno na kitov lov, je umljivo, če je obrnila norveška vlada svojo pažnjo na južna morja in si prizadela, da dobi za oporišče otok, ki je drugače brez vsake vrednosti.

Iz tega pa je na čuden način nastal konflikt z Anglijo. Angleška vlada je izjavila, da je pripravljena, norveškim kitovim lovcem dovoliti uporabo otoka Bouvet. S tem je dala posredno razumeti, da velja zanjo otok kot angleška lastnina, dasi Angleži otoka niso ne odkrili ne ga znova našli in ga tudi zase doslej nikoli zahtevali niso. Dva angleška pomorščaka, Lindsay in Norris, sta otok l. 1808. in 1825. od daleč videla, ne da bi bila na njem pristala; kaj drugega angleška vlada za prisvojitev otoka kot britanske posesti nima navesti. Norveška vlada angleške zahteve tudi ni vzela na znanje in je Angliji uradno sporočila, da izvršeno aneksijo tega otoka kot polnopravno vzdržuje. Nadaljnji politični razvoj te zadeve ožjo svetovno javnost zelo zanima.

Ob sebi je ta angleško-norveški spor pač malenkosten. Tem znamenitejše pa je v njem molče izraženo angleško načelo, da si drugi narodi brez dovoljenja Anglije v antarktičnih krajih ne smejo prisvojiti ozemelj, ki še nimajo gospodarja. Značilno je za kolonijalno razdelitev sveta, ki je že popolnoma izvršena, da so po vojni že ponovno nastala trenja za dežele v Ledenih morjih, za katere se še pred dvemi desetletji nihče ni brigal, ker so se zdela brez vrednosti.

S Spitzbergi se je začelo. Proti koncu svetovne vojne si je skušala to otočje, ki je bilo brez gospodarja, drugače pa že več desetletij obljuden, prisvojiti Anglija. Toda tudi Rusija in Norveška sta ga zahtevali zase in Anglija je slednjič popustila: od leta 1920. so Spitzbergi angleški. Potem se je skušala Anglija leta 1921. vgnezditi na neobljudenem Wranglovem otoku, ki leži v Severnem Ledenem morju, 170 km severno od Čukškega polotoka. Takoj pa je stopila na plan ruska sovjetska vlada in proglasila vse že odkrite in neodkrite otoke severno od Azije do tečaja za narodno posest. Isto je storila kmalu nato tudi kanadska vlada glede vseh otokov med severno ameriško obalo in severnim tečajem. S tem je hotela prečrtati račune norveške vlade, ki je bila poverila Amundsena pred njegovim poletom na severni tečaj mesece maja 1926, da naj vsa še neodkrita ozemlja, ki bi jih dognal na neznanih morjih severno od Amerike, anektira za Norveško.

Že tu se je tedaj dvignila senca konflikta, ki se je sedaj razvnel za Bouvetjev otok. Dejansko pa do spora ni moglo priti, ker Amundsen proti vsemu pričakovanju v onih vodah, preko katerih je letel, ni opazil nikakih novih otokov, ki bi jih mogel reklamirati za Norveško. Teoretično je pa že danes vse ozemlje na Severnem Ledenem morju razdeljeno. Svoje zahteve po Wranglovem otoku Anglija vsekakor še do danes ni umaknila; toda sovjetska vlada jo je popolnoma prezrla in l. 1927. je na otoku celo ustanovila sovjetsko kolonijo, ki šteje 50 oseb.

Zelo lahko je mogoče, da dobe vsa ta posestna vprašanja, ki se zde zaenkrat kot prepir za oslovo senco, v ne predaljni bodočnosti praktičen pomen. Ne more biti več nobenega dvoma, da se bo približno v 10 do 20 letih svetovni zračni promet redno razvijal preko arktičnih dežela in morij, po vsakokratni najkrajši črti. Zveze kakor n. pr. London-Tokio, Stockholm-San Francisco itd. bodo v poletnem času gotovo vodile visoko gori v arktične predele in narodna posest važnih vmesnih pristajališč na doslej brezpomembnih točkah bo postala zelo dragocena pridobitev. Pa tudi mineralne gospodarske vrednote utegnejo še v velikih množinah ležati v tleh, ki jih danes pokriva večni led in sneg. Kakor so na arktičnem otoku Spitzbergen odkrili nepričakovano bogate, dobre in lahko izkopljive sklade premoga neposredno na površini zemlje, ravno tako domnevajo tudi, da se nahajajo na Grenlandiji, največjem otoku na svetu še veliki skladi premoga in drugih rudnin.

Grenlandija velja že od nekdaj kot danska posest. Ker pa izvaja Danska seveda samo na nekaterih obalnih točkah, posebno na skrajnem jugu, dejansko svojo oblast, se že oglaša Norveška z zahtevo, da sme zaposesti nekatere severne točke, za katere se Danska nikoli ni brigala. Zadeva zaenkrat še visi in še nima aktualnega pomena.

Da se pripravlja sedaj nekaj podobnega tudi v antarktiku, ne more biti nobenega dvoma. Prepir za Bouvetjev otok je prvi tipični nastop v tem pravcu. Vsekakor antarktik za bodočo svetovno zračno prometno črto ne prihaja v poštev, toda zato pa leži tamkaj, kakor danes vemo, ogromen šesti del sveta, pokopan pod silnim večnim ledovjem. Nenadna tekma za izkoriščanje ogromnih kitovih lovišč že kaže, da so tam doli vsakovrstni mastni grižljaji tudi za svetovno gospodarstvo. Avstralska južnotečajska Copejeva ekspedicija je l. 1919. v anarktiku odkrila bogate sklade premoga, baje največje na svetu. Dalje so ugotovili granitne žile in molibdensko kamenje (vodeni svinec) ter skril; na podlagi geoloških preiskav pa računajo tudi na znatne zaloge bakra in skorajda tudi zlata.

Možje, ki bodo podpisali protivojni pakt

Ameriški državni tajnik Kellog.

Francoski zunanji minister Briand.

Lord Cushendun, zastopnik britanskega zun. ministra Chamberlaina.

Nemški zunanji minister Stresemann.

Sprevod z roko sv. Štefana.

Na dan sv. Štefana, prvega ogrskega kralja, 20. avgusta, slave Madžari vsako leto svoj največji narodni praznik. V Budimpešti se vrši ta dan procesija, v kateri nosijo roko sv. Štefana, shranjeno v dragoceni skrinjici. Procesije se udeležujejo oblasti, plemstvo in poslanci.

Vremenska katastrofa

Hoangho, kitajska Rumena reka, je zopet enkrat zahtevala svoje velike žrtve za blagodat, da napaja deželo. Preplavila je v pokrajini Šantung nad 200 vasi, pregnala izpod strehe nad 40.000 ljudi, a v svojih valovih pokopala do 2000 človeških žrtev. Nad 40.000 ljudi blodi okolu brez strehe in hrane. Vlada in misijonarji skušajo pomagati, a ker so poti od dolgega dežja čisto razmehčane, ni mogoče dospeti do nesrečnikov.

Na otoku Haiti je pustošil vihar, kakršnega že 42 let ne pomnijo. Porušil je cele vasi, uničil pridelke in zahteval par stotin človeških žrtev. Več ladij se je potopilo. Nad desettisoč ljudi je brez strehe.

Sreča ga je iskala

Prokurist neke dessauske tvrdke si je bil kupil celo srečko, to je osem osmink, nemške razredne loterije. Nenadoma pa je zašel v denarne zadrege ter je srečko odstopil svojim prijateljem. Tri dni nato je pa zvedel, da je njegova srečka zadela veliki dobitek. Ni težko uganiti, kako mu je bilo pri srcu. Sedaj poročajo nemški listi, da mu bodo srečni prijatelji, ki jim je bil odstopil srečko, prostovoljno odstopili znaten del dobitka.

Britanska ekspedicija v smrtni nevarnosti

Komander Dyott, ki je bil odšel letošnjo spomlad s pomožno ekspedicijo iskat v notranjosti Brazilije izginolega raziskovalca polkovnika Faycetta, njegovega sina in še enega spremljevalca, je poslal 18. t. m. brezžično brzojavko iz Nane, vzhodno od reke Kuluene. V brzojavki naznanja, da so navedene tri raziskovalce sovražna indijanska plemena ob reki Kuluene ubili. Tudi nasproti pomožni ekspediciji se obnašajo Indijanci skrajno sovražno in se mora Dyott hitro umikati, vedno pripravljen na najskrajnejše. Ekspediciji so tudi pošla živila in med člani razsajajo bolezni.

Sovjeti proti pijanstvu

Ker se v Sovjetski Uniji pijančevanje vedno bolj širi, je sovjetska vlada sklenila, da bo nakazala mestom za l. 1928. samo (!) 215.15 litra na vsakega prebivalca, namesto 227.55 litra, kakor je bilo lani. Obenem je priporočila vladam posameznih sovjetskih republik, naj izdajo naredbe, s katerimi se ob plačilnih dneh in začasa naborov prepove točenje alkoholnih pijač.

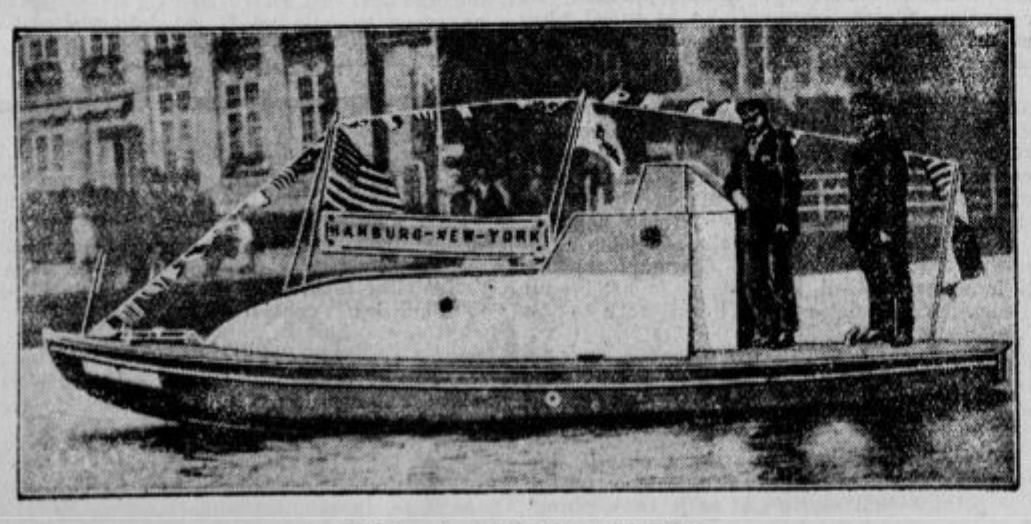

V čolnu iz Hamburga v Ameriko.

Dva bivša uslužbenca Hapag sta v starem čolnu odplula iz Hamburga v Ameriko. Čoln je brez jader, goni ga kolo z vijakom, ki se poganja z nogo. — Čoln je opremljen z aluminijasto obrambo proti valovom. Sportnika upata dospeti v Ameriko v 40 dneh.

Ahmed Zogu pregleduje svoje prostovoljske milične čete.

Ahmed Zogu, ki se hoče dati oklicati za albanskega kralja, ima 7500 mož močno vojsko, ki ji poveljujejo italijanski častniki.

Gospodarstvo

NAČRT ZAKONA O EKSEKUCIJI IN ZAŠČITI MALE KMETIJE.

Privatno-pravni odsek stalnega zakonodajnega sveta pri ministrstvu pravde je izdelal načrt novega izvršilnega reda. Načrt je bil razposlan različnim organizacijam interesentov, da stavijo svoje predloge glede sprememb in dodatkov.

Najzanimivejša stran načrta je brez dvoma določba, ki ima namen pri eksekucijah ščititi malo kmetijo.

Glede eksekucij na nepremičninah določa načrt, da se kmetovalcem ne sme prodati hiša z gospodarskim poslopjem in zemljo okoli hiše v velikosti do enega orala ter najpotrebnejša gospodarska poslopja ter zemlja, ki je neobhodno potrebna za vzdrževanje kmetovalca in njegove družine, ki živi z njim v skupnem gospodinjstvu. Minimum zemlje, ki je izuzeta od izvršbe, določi ministrski svet z ozirom na gospodarske prilike v posameznih krajih države. To bi bile glavne določbe § 68 in sledečih načrtov.

Glede premičnin pa določa § 200, da so od izvršbe nad premoženjem kmetovalca izuzeti: en plug, brana, voz, motika, sekira, rovnica, kosa, dva vola ali bivola ali konja ali osla, kobila z žrebetom do enega leta, krava s teletom do enega leta, deset ovac, pet prašičev, pet koz in toliko hrane, kolikor jo je potrebno za kmetovalca in njegovo družino ter živali do nove letine.

Kakor nam bi bile simpatične določbe, ki imajo namen ščititi malega kmetovalca, tako moramo vendar izjaviti, da smo odločno proti določilom tega načrta. Kajti svojega cilja, zaščito male kmetije, ne bodo dosegla, pač pa ravno nasprotno.

Že z zakonom o proračunskih dvanajstinah za julij, avgust in september 1923 čl. 43 je hotela vlada uvesti iste določbe, s tem, da bi razširila čl. 471 točka 4a srbskega civilnega sodnega reda, ki ima isto vsebino, na celo državo. Takrat se je posrečilo to preprečiti vsled nasprotovanja prizadetih krogov.

Čudno se nam zdi, da se prihaja zopet na dan z istim načrtom, ko so vendar razvoj gospodarstva in pa kreditne razmere pokazale, da imajo kmetovalci v Srbiji, kjer je ta zakon v veljavi, samo škodo.

Posledica takega omejevanja eksekucije je uničenje kreditne sposobnosti kmetovalca. Vprašanje kmetskih dolgov postaja v naši gospodarski politiki vedno bolj aktualno. Pri preiskavi vzrokov kmetskega zadolženja, ki je akutno prav za prav le v mejah predvojne Srbije, se vedno bolj jasno kaže, da so vzroki iskati predvsem v raznih omejitvah, ki jih zakoni postavljajo za kreditno sposobnost kmetovalca. To naziranje je prevladovalo na zadnji kmetijski enketi v Belgradu in tega naziranja je tudi srbsko udruženje bank, ki je te dni predalo ministrstvu spomenico z ozirom na vprašanje kmetskih dolgov. Da juristi ministrstva pravde vkljub vsem izkušnjam in dokazom vztrajajo pri taki zaščiti kmetovalca, kaže, da ne znajo voditi računa o resničnih gospodarskih razmerah.

Kakor bi uzakonjen načrt omejitve izvršbe kmetij uničil kreditno sposobnost kmetovalcev, tako bi tudi odvzel kreditno podlago našim posojilnicam, zadrugam z neomejeno zavezo. Člani naših posojilnic so mali kmetovalci, ki neomejeno jamčijo za obveze zadruge s svojim premoženjem. Če jim je onemogočeno jamčiti s celim svojim imetjem, postane njih jamstvo fiktivno in s tem je odvzeta tudi podlaga posojilnicam.

Ker pa je korist, ki jo ima gospodarstvo od kreditnih zadrug, neprimerno večja kot pa bi mogla biti zaščita kmetije, kot jo hoče uvesti načrt, moramo tudi iz tega vzroka zahtevati, da se iz načrta črtajo vse določbe, ki se nanašajo na posebno varstvo kmetovalca v slučaju izvršbe.

* * *

Proizvodnja martinskega sirovega jekla pri kranjski industrijski družbi je znašala v poslovnem letu 1927-28 41.281 ton, napram 42.606 ton v letu 1926-27, ter 37.596 oziroma 25.714 ton v letih 1925-26 in 1924-25. Opažamo torej, da množina produciranega jekla raste v zadnjih letih, dasi pride vsled konjunkture tudi do padcev, kot vidimo po številkah za lansko leto. Predvojne produkcije, ki je znašala l. 1914 76.834 ton pa seveda KID še ni dosegla. Letošnja produkcija ima komaj 54% produkcije iz l. 1914. Sedanja zaposlenost v industriji spričo obče dolgotrajne gospodarske depresije ni baš zelo povoljna, vendar pa razmeroma še zadovoljiva. Zvišanje cen za valjano železo, o katerem se je govorilo v zvezi z revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo, se vsaj pri sedanjem položaju na domačem in svetovnem trgu bržkone ne bo še sklenilo, ker bi se tako zvišanje dalo izvesti le v primeru povišanja carinske zaščite, ki bi pa po mnenju domačih železarn v sedanjem trenotku ne bi bilo priporočljivo.

Dohodki iz monopolov v juniju so bili proračunjeni na 199.6 milj. Din, znašali pa so faktično 205.3, tako da je suficita5.7 milj. Din. Dohodki za prve tri mesece letošnjega proračunskega leta so bili v proračunu določeni na 598.8, v resnici pa so bili 575.5. Primanjkljaj v prvih treh mesecih je torej 23.3. Manj kot po proračunu so znašali dohodki od soli (14.1), od petroleja (19.1), od vžigalic (7.4), od cigaretnega papirja (1.6) in od saharina (0.075). Suficit pa je bil pri tobaku in sicer za 19.8 milj. Din.

Mednarodna alpska vožnja je bila velik uspeh nemške industrije. Občudovali so se Mercedes-vozovi, ki so premagali vsako strmino z brezprimerno lahkoto in imeli še vedno dovolj rezervne moči. Mercedes-vozači so v resnici zaslužili svoj alpski pokal. Tudi Adler in Brennabor Teams so sijajno vozili. Večina zmagovalnih voz, omenjam Mercedes, Adler, Brennabor, Chevrolet, Steyr, Austro-Daimler itd. so imeli Conti-obroče, ki so za gorsko vožnjo najboljši med najboljšimi.

Dobave. Gradbeni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave telefonskega materijala; do 31. t. m. glede dobave 1 bicikla znamke »Puch«. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 28. t. m. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave ležišč za vagonete; 6. septemba glede dobave 39.000 kg bukovega oglja. 4. septembra pri strojnem oddelku ravn. drž. žel. v Subotici glede dobave 10.400 komadov šamotne opeke; dne 6. septembra t. l. glede dobave raznega gumijevega materijala, sadre, sidola, raznega mila, steklenega papirja, smirka v prahu in krede; dne 7. septembra t. l. glede dobave 3794 komadov lesenih ročajev za sekire, kladiva in lopate ter glede dobave 18.000 komadov mrežic za plin. — Dne 5. septembra t. l. pri Prometno-trgov. oddelku ravn. žel. v Subotici glede dobave kadi za vodo. — Dne 6. septembra t. l. pri Gradbenem oddelku ravn. drž. žel. v Subotici glede dobave plošč iz azbest cementa. — Dne 5. septembra t. l. pri ravn. drž. žel. v Zagrebu glede dobave 1000 m³ stekla za okna; dne 7. septembra t. l. glede dobave 45.555 komadov hrastovih pragov in 5000 kg čiščene konoplje. — Dne 5. septembra t. l. pri Upravi drž. monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave avtomobilskih gum; dne 7. septembra t. l. glede dobave papirja za izdelovanje znamk; dne 8. septembra t. l. glede dobave raznega usnja za tobačne tovarne. — Dne 7. septembra t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu glede dobave 50.000 kg mila. — Dne 4. in 5. septembra t. l. pri Glavnem Sanitetskem slagališču v Zemunu glede dobave 6000 komadov slamnic, 150 garnitur poljskih lekarn in 700 komadov košar za sanitetni materijal. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 4. septembra t. l. se bo vršila pri ravn. pošte in telegrafa v Ljubljani licitacija glede dobave 3 avtomatičnih tehtnic za pakete. (Pogoji so na vpogled pri pomožnem uradu poštnega ravn. v Ljubljani, soba št. 41.)

Prodaja. 28. t. m. se bo vršila pri ravn. šum v Ljubljani ofert. licitacija glede prodaje drv. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Borza

Dne 23. avgusta 1928.

DENAR.

Devizni promet je bil danes minimalen. V Londonu, Dunaju ter Trstu ga je bilo največ. Devize je dala Narodna banka, razen Trsta in Newyorka ter deloma Londona in Dunaja, za kar je bilo na trgu privatno blago. Tečaji so v glavnem nespremenjeni.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

23. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 22. avg.
Amsterdam	—	2281.30	—	—
Berlin	—	1357.25	—	1355.75
Bruselj	—	791.80	—	791.45
Budimpešta	—	992.50	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	800.70	803.70	802.20	802.20
London	275.80	276.60	276.20	276.20
Newyork	56.815	57.01	56.915	56.91
Pariz	221.37	223.37	222.37	—
Praga	168.27	169.07	168.67	168.66
Trst	296.75	298.75	297.75	297.60

Zagreb. Berlin 1355.50, Curih 1095.60, Dunaj 802.25, London 276.20, Newyork 56.90 bl., Pariz 222.50 bl., Praga 168.625, Italija 297.75.

Belgrad. Berlin 1357.025—1360.025, Budimpešta 991—994, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 800.7 do 803.7, London 275.80—276.10, Newyork 56.05 do 57.05, Pariz 221.37—223.37, Praga 168.27—169.07, Trst 296.70—298.70.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.465. — Valute: dinar 12.44.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.75, London 25.205, Newyork 519.35, Pariz 20.29, Praga 15.39, Italija 27.185.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105 den., Ruše 265—285, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

Zagreb. vojna škoda ar. 436.50—438 (435), kasa 436.50—438 (437), avg. 436.50—438, september 439—440 (439), dec. 450.50—451.50 (450), 7% inv. pos. 88—88.50, agrari 54—56, Hipo 58.50 do 59 (58.50), Poljo 17.75, novo 16—17, Hrv. 50, Kred. 85, Jugo 88—88.50 (88.50), Lj. Kr 126, Nar. 6650 do 6800, Prašted. 935—937.50, Srpska 145—150, Zem. 125—150, Guttmann 200—205, Slavonia 508, Slaveks 102, Danica 140 do 150, Drava 450—455, Brod. vag. 88—94, Isis 10—30.20, Ragusea 365 do 380, Trbovlje 475—480, Vevče 105—110, Nar. šum. 20—24, Piv. Sar. 295, Šećerana 485—495.

Belgrad. vojna odškodnina 433.50, avg. 437 (2000), sept. 439 (400), okt. 443, dec. 452 do 455 (3200), 7 odst. invest. posojilo 87—88.50, agrari 54—54.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 82.45, Hipo 7, Alpine 46.10, Greinitz 3.30, Leykam 9.42, Trbovlje 60.25, Guttmann 25.25, Slavonija 1.22.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastova drva, fko nakladalna postaja po 15.50. Zaključek 3 vagoni. Tendenca nespremenjena.

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 292.50—295, pšenica za september 305.50—307.50, za oktober 310—312.50, moka nova 0 g, bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 455—465, koruza 350—352.50, oves, novi za avgust 265—270, ječmen baški 70—71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač. po prejemu po 325—327.50, rž, uzančno blago, mlevska tarifa 300—302.50 Zaključek trije vagoni koruze. Tendenca nespremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. 240—242.50, gor. bč. 242.50—243, potiska 240—245, ban. par. Vršac 236 do 240, ban. nova 236—237, srem. 235—240, ječmen 255—265, oves 215—220, koruza bč. 303—305, ban. 300—305, moka 0 g 370—380, št. 2 350—360, št. 5 330—340, št. 6 310—320, št. 7 255—265, št. 8 190 do 200, otrobi 180—190, fižol 600—640. Promet: 51 vagonov pšenice, 61 koruze, 10 ovsa in 16 vagonov otrobov.

Budimpešta. Tendenca medla. Pšenica: okt. 27.96—27.78, zaklj. 27.76—27.28, marec 30.24 do 30.18, zaklj. 30.16—30.18, maj 30.90—30.88, zaklj. 30.88—30.90, sept. 26.90, rž okt. 26.08—26.10, zaključek 26.06—26.10, marec 28.20—28.08, zaključek 28.06—28.10, koruza maj 28.10—28.18, zaključek 27.96—27.98.

HMELJSKA TRŽIŠČA.

Žalec, 23. avgusta. Obiranje se pri najlepšem vremenu nadaljuje. Kupilo se je par stotov od 30 do 35 Din za kg.

Nürnberg, 23. avg. (Tel. Slov.) Iz stare zaloge je bilo danes prodanih 10 bal. Tržni hmelj po 35 do 38 mark, Hallertauer po 50—90 mark. Od nove žetve je bilo pripeljanih 7 bal. Promet: 1 bala Hallertauer nove žetve po 200 mark in 4 bale tetanškega po 240 mark. Razpoloženje mirno.

Za duha in srce

Pevec

Štev. 7 in 8 za julij-avgust je izšla. Uvodoma končuje urednik dr. A. Dolinar svoj članek »Ob stoletnici Schubertove smrti«, ki je izredno poučen in dobro informira bravca o stilu velikega skladatelja spremljane romantične pesmi. F. Pirc piše o »Pevcih in godcih na Madagaskarju«, F. Kramar nadaljuje s seznamom melodij, ki jih je nabral. Sledi Vestnik ZP, poročilo o novih skladbah, važnejše »Iz glasbenih listov«, kronikalne »Razne vesti«, v katerih poroča dr. Dolinar o praškem festivalu Čsl. PZ., končno pa daje A. R. navodila o poučevanju »Mladinskih zborov«.

Glasbena priloga prinaša dr. B. Širolini ženskozborski skladbi »Priča« in »Poskočnica« na bosanski oz. slavonski tekst — dve ljubki, polifonirani stvarci in E. Adamičevo sliko »Kralj Matjaž«. Naj se teh skladb naši zbori ne ustrašijo. Lepo jih bodo uvedle v moderno in dale lepo pobudo k novodobni interpretaciji — trud se bo zelo izplačal.

»Pevec« je hvalevredno stopil višje, tako v literarni, kakor glasbeni prilogi; razširil si je obzorje in stopil na sodobnejšo pot. Da bi se le še razširil in povečal — malo mučno je to, da skladbe v isti prilogi še ne morejo biti zaključene!

*

† **Fran Mažuranić.** Dne 21. t. m. je umrl v Berlinu hrvatski pisatelj Fran Mažuranić, star 69 let. Fran Mažuranić je izviren pojav v hrvatski književnosti. Rodil se je v Novem Vinodolu kot sin Matije Mažuranića, znanega pisatelja iz dobe narodnega preporoda. Po končanih študijah na realki se je l. 1876 vpisal na zagrebški tehniki. Kasneje vstopi v kadetnico. Kot stotnik pa zapusti vojaško službo in odide v inozemstvo. V tem času se prične tudi njegovo literarno delovanje. Sodeluje pri »Vijencu« s kratkimi črticami, ki jih pozneje izda v knjigi z naslovom »Lišće«. Potem izgine za Mažuranićem vsaka sled. Čez 30 let šele se naenkrat zopet oglasi, kot da bi vstal od mrtvih, literarno še vedno aktiven. Lansko leto je Matica Hrvatska izdala njegovo poslednjo zbirko črtic, nekakih pesmi v prozi, pod naslovom »Od zore do mraka«. Ker pa je Matica knjigo močno okrnila, je ostali del priobčil letošnji »Vijenac« in na ta način izpopolnil in zaključil zbirko.

Sport

Soustanovitelj ter še vedno vnet član Motokluba »Ljubljana« Franc Kulšek nam je iz Argentinije s prisrčnimi pozdravi poslal lepo denarno vsoto kot dokaz sportne solidarnosti in ljubezni do sportnih tovarišev in domače grude.

Motoklub »Ljubljana«.

Finale za juniorski pokal SK Ilirije. (Službena objava medklubskega odbora.) Finale letošnjega tekmovanja za prehodni pokal SK Ilirije med Ilirijo in mariborskim SK Železničar se vrši v sporazumu z LNP v nedeljo 26. t. m. ob 17.15 na igrišču SK Ilirije. Rediteljski nadzor opravlja funkcijonar LNP, blagajniško službo vodi SK Ilirija. SK Železničar se naproša, da pravočasno javi prihod moštva v Ljubljano. Naknadno določeni turnir za utešno darilo se vrši v nedeljo 26. t. m. ob 9.30 dopoldne na prostoru SK Ilirije. Igra se polovične igre po dvakrat 20 minut, zmagovalca igrata takoj po odigranih predtekmah finale (po vzorcu tekem za Gosposvetski pokal). Izžreban je sledeči vrstni red: ob 9.30 Mars : Savica, ob 10.15 Svoboda : Jadran, ob 11 finale. Rediteljsko službo vodi g. Czerny, vsak od navedenih štirih klubov postavi ob 9.15 po 2 stroga reditelja. — Predsednik.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes v petek ob 17.45 trening na dva gola z SK Jadranom za pokalno juniorsko moštvo; točno in vsi! — V nedeljo 26. t. m. se igra juniorski finale z SK Železničarjem in poškodbena pokalna tekma z SK Slavijo. — Načelnik.

Tekme za pokal JNS-a preložene. Uprava JNS-a je na torkovi seji sklenila odgoditi I. kolo tekem za savezni prehodni pokal, ki je bilo določeno prvotno na 26. t. m., na 23. september. — LNP bo izrabil termin 26. t. m., ki je postal na ta način prost, za prvo kolo tekem za podsavezni poškodbeni fond, in sicer bodo igrali trije pari: **Ilirija - Slavija ob 15.30 na prostoru Ilirije, na igrišču Primorja pa ob 15.30 Hermes : Jadran in ob 17.15 Primorje : Reka.** — Na igrišču Ilirije se odigra kot glavna tekma ob 17.15 juniorski finale za prehodni pokal SK Ilirije med juniorji Ilirije in juniorji mariborskih Železničarjev.

Sport Vrhnika: Izlet v Julijsko Benečijo se vrši dne 30. septembra t. l., ne 23. septembra. Lahko se bomo preko meje delili na več delov in bodo eni ogledali samo Postonjsko jamo, drugi tudi Jadransko morje, Vipavo in Gorico. Čas za prijave je še do dne 27. avgusta t. l.; poslati na Jože Grom, Vrhnika 188.

Kolesarski klub »Vrhnika« priredi v nedeljo dne 26. avgusta t. l. kolesarsko dirko Vrhnika—Rakek. Start na Vrhniki ob 14 pop. Cilj na Rakeku ob 15.10. Dirka se vrši za prvenstvo Notranjske. Sodelujejo SK Javornik, Rakek. — Kolesarski klub Logatec in S. K. Vrhnika.

Vsem avtomobilistom, ki vozijo skozi trg Vrhnika, se sporoča, da jih bo SK Vrhnika brezpogojno naznanil, ako bodo vozili z noro brzino. Vozi se 15 km!

USPEH SPORTA V NEMČIJI — MANJ PIVA.

Inozemstvu je bila Nemčija dežela, kjer se popije največ piva, in je še sedaj. Ta nazor je bil pred vojsko tudi popolnoma opravičen, saj je spil tedaj vsak Nemec, nad 15 let star, na teden 15 litrov piva. Za sedanji čas pa to naziranje ne velja več; državna nemška statistika pravi, da popije vsak Nemec samo dva litra piva na teden. To nazadovanje pripisujejo vplivu sportne vzgoje. Primerjali so uspehe tistih, ki pijejo alkohol, in uspehe tistih, ki ga ne pijejo in videli so, da zloraba v pijači uspehom samo škoduje, ne pa da alkohol uspehe dviga, kot so mislili prej.

Turistika

NOVA PLEZALNA SMER NA MONT BLANC.

Prejšnji teden sta dva angleška alpinista preplezala južno steno Mont Blanca, ki so jo doslej smatrali za nepreplezljivo. Bila sta to profesor Graham Brown iz Cardiffa in žurnalist F. S. Smythe iz Hampsteada. Plezala sta brez vodnika iz Turinske koče italijanskega alpskega kluba in sta rabila do vrha 30 ur. Prenočila sta v steni. Pred vstopom v steno sta morala prečkati več nevarnih snežnih mostov in velik leden kuloar. »Bil sem radi oslabelosti po prestanem tifusu odpuščen iz vojaške službe,« pripoveduje Smythe. »Dva meseca pozneje sem plezal prvenstveno plezalno smer na Mont Blanc.« Splošno se smatra, da je to eno največjih junaštev v zgodovini alpinistike.

NESREČE V ALPAH.

Dva češkoslovaška turista, Rudolf Ber in Franc Pfustorer sta plezala dne 12. t. m. po južni steni na Dent Blanche. V steni sta bila nenavezana, ko je Beru spodrsnilo in je strmoglavil 100 metrov globoko v prepad. Obležal je na spodaj ležečem ledeniku nezavesten, seveda s težkimi poškodbami. Pfusterer je klical na pomoč; ko pa od nikoder ni bilo odziva, je zaklical spodaj ležečemu Beru, ki se je medtem zdramil iz nezavesti, da gre v Schöhnbuhlovo kočo po rešilno ekspedicijo. Ber je ostal dva dni in dve noči na ledeniku brez hrane. Ko pa le ni bilo pomoči od nikoder, je zbral svoje poslednje sile in se je počasi z najhujšim naporom privlekel do koče. Odtod so ga vodniki na nosilnicah prenesli v Zermatt, kjer leži v bolnici. Njegovo stanje je resno. Do danes pa še ni nobene vesti o Pfustererju, ki ni prispel v kočo. Domnevajo, da je pri traverziranju ledenika padel v kako razpoko. — Dne 10. t. m. sta se napotili dve skupini plezalcev, skupno deset oseb, preko ledenika iz Bertolske koče na Dent Blanche. Pod njimi se je vdrl snežni most in pet jih je padlo v globoko razpoko. Petorici, ki je ostala na ledeniku, se je posrečilo rešiti vseh pet ponesrečencev, ki pa so vsi odnesli več ali manj težke poškodbe. — Kakor je pri nas letos v planinah izredno malo snega, tako so tudi v zapadnih alpah stalni južni vetrovi in huda vročina povzročili, da ledeniki na površini hitro kopne. Razpoke so proste snega in snežni mostovi ne drže. S Tirolskega poročajo, da so ledeniki letos za 2 do 4 metre nižji kakor povprečno druga leta.

Radio

RADIO RAZSTAVA V LJUBLJANI.

V tretjič bo stopil Radio klub v Ljubljani pred široko javnost s svojo radio razstavo, ki bo od 1. do 10. sept. t. l. ob priliki jesenskega velesejma v Ljubljani. Ta razstava bo obenem korak v novo dobo naših amaterjev, ker bo hkrati otvorjena naša oddajna postaja v Domžalah. S tem stopamo v krog drugih modernih narodov in ponosni smo lahko, da bo svet spoznal našo besedo, govorico, pesem in godbo.

Iz dosedanjih prijav soditi, bo razstava nudila najrazličnejše tehnične stvari. Starosta naših amaterjev, mednarodno priznani g. Evald Jakopič bo razstavil po obliki najmanjši, dvocevni, sprejemni aparat v Sloveniji, poleg tega pa še druge moderne aparate od Neutredo Ultradyna, merilne inštrumente in valomer. Naš mladi in agilni Rudi Omota bo razstavil detektor, ki bo montiran v dežniku. Ta praktična stvar bo posebno sedaj velikega pomena, ker nam je omogočen prejem z detektorjem. Radio-klub sam bo razstavil svojo amatersko oddajno postajo za kratke valove, ki so jo sestavili agilni amaterji. Ne bodo pa tudi manjkali naši stari, priznani strokovnjaki amaterji, med njimi g. prof. Andree, ki bo razstavil lastno sestavljen originalni, amaterski zvočnik, ki glede prejema, čistote in jakosti prav nič ne zaostaja za najboljšimi tovarniškimi izdelki. Poleg tega bodo razstavljeni še mnogi drugi moderni prejemni aparati, detektorji, sestavni deli in tudi model oddajne postaje v Domžalah. Za tiste aparate, ki bodo tekmovali, so razpisane razne nagrade in diplome, zato pozivamo amaterje, da prijavijo svoje radio aparate še do 27. t. m. Radio klubu v Ljubljani. Ker se bo ocena aparatov vršila pred razstavo, morajo biti aparati najkasneje do 27. t. m. v klubovem lokalu na velesejmu. Aparatu je treba priložiti izjavo, da ga je amater sam sestavil in kratko stikalno shemo. Ocenjevalna komisija bo letos pred vsem upoštevala namen aparatov, t. j. ali je sestavljen v amaterske svrhe tako, da se ga lahko uporablja na več načinov ali ne.

Izpred sodišča

Zaradi mejnika.

Peter ima travnik nekje na Gorenjskem. Pa se je Petru nekoč zazdelo, da je travnik kar čez noč postal premajhen in da eden izmed mejnikov ne stoji več prav. Nič ni okleval Peter; kar šel je in je ročno prestavil mejnik, kakor je menil, da bo prav. Vse bi bilo lepo, da ni te samolastne manipulacije takoj opazil sosed Luka, ki je Petru mejač. Najprej je bil Luka hud, močno hud in se je kregal. Potlej, ko to ni nič pomagalo, je šel in zatožil Petra na sodniji, da mu je vzel s tem, da je prestavil mejnik, kar za 5000 Din travnika. Sodišče je pa Petra oprostilo, ker je bilo mnenja, da ta ni imel namena goljufati za svet in ker da tudi ni Luki napravil nobene dejanske škode. Sicer je pa razdelba itak zabeležena v zemljiški knjigi in si sveta ni mogoče kar tako prisvojiti.

Šipe si pobijajo.

V Zalem logu prebivata dve rodbini, Krležova in Pirnikova. Stvar je zdaj taka: Rodbina Krležova ima pač mnogo prijateljev, toda enega samega sovražnika — Pirnikove. Prav natančno tako, samo obratno je z rodbino Pirnikovo, ki ji je edini sovražnik — Krležovi. In ker je tedaj sovraštvo enakomerno, so nujna posledica tega sovraštva razbite šipe, enkrat pri enih, drugič pri drugih. Kdo drugi jih je razbil, kot edini njihov sovražnik pod milim solncem, saj ga poznate, gospod sodnik! Zadnja partija, ki je napravila ofenzivo na sosedovo hišo in v mirni noči pobila milemu sovražniku vse šipe v oknih, je bila iz Pirnikove hiše in jo je vodil sam hišni gospodar Janez. Ker je bilo teh pobitih šip le preveč, sta se znašli obe stranki pred sodnikom. Ta je pa razsodil z naukom, naj lepo živijo v miru, naj se ne prepirajo in ne sovražijo med seboj, pa tudi šipe naj drug drugemu pri miru puste.

Junaška garda.

Znano je že, kako so korajžni fantje na Ižanskem. Saj je tam več vasi, pa v korajži kar tekmujejo med seboj. Tako so tudi o priliki zadnjega žegnanja vabili fante iz drugih vasi na žegnanje in korajžo obenem. Toda so jim obenem zabičali in je tako zapisano tudi v sodnih spisih, da naj seboj prinesejo škafe za kri in pa žaklje za črева, da bodo lahko oboje domov nosili. Ampak fantje, korajžni kakor so sploh, so šli kar brez škafov in brez žakljev, vzeli so pa seboj dolge nože, ki so jih kar v zobeh nosili in so še vriskali zraven; taki ptiči so! Ko so tako privriskali na Ižansko, jih je za vaškimi vogali že čakala bridka smrt v obliki pušk in revolverjev in nožev, kar vse so si preskrbeli domači fantje takrat po prevratu, topot so pa hoteli z orožjem napraviti male manevre. Povabljenih fantov iz sosedne vasi pa tudi to ni strašilo in so prav pridno vpili »auf biks«, ter korakali kar naprej in naravnost v sovražnikov tabor. Tedaj se je pa začelo. Namah so se spopadli fantje in vsak je uporabljal svoje orožje, kakor ga je pač znal. Španov Jaka je z nožem mahal kar na okroglo; zamahnil je in se zasuknil hkrati na peti, da je rezal kar po vrsti po vratovih sovražnika. Z enim zamahom je ranil kar tri. — Pred sodnikom se je izgovarjal kakor tudi drugi, da so bili povabljeni in takorekoč izzvani na junaški mejdan; ako bi ne prišli, bi jim po pravici očitali ižanski, da niso zanič in tako... Ta izgovor pa ni nič izdal in je Jaka dobil 3 mesece zapora, ostala garda pa pač po velikosti krivice, eden manj, drugi več. Od krivde petih dni najmanj, do treh tednov največ.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službo dobe

Kovaški učenec

krepak, se sprejme. Matija **Terlep**, izdelov. voz, Sv. Jerneja c., Ljubljana 7.

Hotelska kuharica

se išče; predstaviti se je v hotelu »Tivoli«.

Mesto privatnega knjižničarja

se razpisuje. Nastop službe 1. sept. t. l. Prosilec mora dobro poznati slovensko in nemško literaturo, imeti mora pregled čez svetovno književnost, voditi mora organizacijo knjižnic. Prednost imajo oni, ki so dobri predavatelji. Plača po dogovoru. Prošnjo je treba vložiti do 26. avg. t. l. pod šifro 3333/7799 na upravo »Slovenca«.

Mesto glasbenega referenta

razpisuje **Radio-Ljubljana.** Nastop službe 1. sept. t. l. Prosilec mora biti absolvent konzervatorija, sposoben, da vodi orkester in sestavi glasbeni program Plača po dogovoru. Prošnje do 25. avg. na **Radio-Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.**

Potnik

s kavcijo 15—20.000 Din, dobro vpeljan pri mizarjih v Sloveniji, dobi pod ugod. pogoji takoj mesto. - Ponudbe je poslati pod šifro »Stalno nameščenje št. 7812« na oglasni odd. Slovenca v Ljubljani.

Trgovsko vajenko

s primerno šolsko izobrazbo, pošteno, zdravo in vljudnega vedenja, sprejme trgovina z mešanim blagom v Št. Vidu nad Ljublj. Hrana v hiši, stanovanje lastno, ostalo po dogovoru. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 7820.

Učenec

za večjo podružnico mešanega blaga se sprejme. Iz ugledne kmetske hiše ter dobro šol. izobrazbo imajo prednost. Ponudbe, če mogoče s sliko, na upravo Slovenca pod šifro »Mladec« št. 7810.

Elektromonterja

s strokov. naobraženostjo, krščanskega naziranja in samskega stanu, iščemo. Ponudbe pod **štev. 7805** na upravo Slovenca.

Službe iščejo

Kontorist

pošten, absolutno zanesljiv in vesten, želi službo premeniti Nastopim tudi drugo primerno službo kot obč. tajnik, skladiščnik ali kaj sličnega. Vešč sem strojepisja in vseh pisarn. del; govorim slovenski in srbohrvaški jezik ter sem v istem tudi pismen. - Cenj. ponudbe na **Šeligo,** Stari trg pri Slov. gradcu.

Trgovska pomočnica

z dežele, začetnica, izučena tudi strojnega pletilstva ter vajena v gospodinjstvu in šivanju, želi službe. Ponudbe pod **»Vestna«** št. 7740 upravi Slovenca.

300 Din

nagrade dobi tisti, ki mi preskrbi mesto šoferskega vajenca, oziroma praktikanta. - Zahtevajte naslov pri upravi Slovenca pod št 7781.

Primorka

zmožna perfektne italijanščine, izvežbana v lesni trgovini, bi želela stopiti v službo pri kaki lesni trgovini, event. bi sprejela tudi službo vzgojiteljice pri kakšni boljši družini. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7634.

Učenka

z abs. 3. mešč. razr. želi stopiti v trgovino z mešanim blagom na deželi. Ponudbe na upravo Slovenca pod **št. 7831.**

Poizvedbe

»Vojak«

Pisec pisma s podpisom »Vojak« se vljudno naproša, da se radi nadaljnjih informacij o dotičniku zglasi v našem društvenem lokalu v soboto, dne 25. t. m. med 11. in 12. uro. Strogo zaupno.

Stanovanja

Abonenti

na dobro domačo hrano se sprejmejo na Medvedovi cesti 27, Ljubljana.

Dijaki

Tri dijake

sprejmem v vso oskrbo. Naslov se izve v upravi Slovenca pod štev. 7816.

Dva dijaka

sprejmem na stanovanje in hrano. V bližini je realka in tehn. sred. šola. Električna razsvetljava. Naslov pove oglasni oddelek Slovenca pod 7860.

Dijakinjo

v fino in vestno oskrbo, samo iz boljše hiše sprejme dobra rodbina v Ljubljani. - Na željo nemška konverzacija. Pisma pod šifro **»Dobra vzgoja«** na upravo lista.

Vnajem

Večje skladišče

(šupe, hlev, pisarna, telefon) za glav. kolodv. tik Dunajske ceste, se odda v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7846.

Prodamo

Vina

belega in rdečega, imam naprodaj več sto hektolitrov, pri odjemu nad 10 hl po 6 Din, izpod 10 hl pa 50 par več.

D. PAČNIK — LAŠKO.

Strojna stiskalnica

za sadje in grozdje, s košem za 300 l, se poceni proda. — Maribor, Trubarjeva ulica 9

Prodaja vina

Večje množine zajamčeno naravnih VIN proda **Ravnateljstvo nadbiskupskih dobara, Zagreb,** Vlaška ulica 75.

Razno

Jugovićevo Salvator sirišče

daje v 5 minutah sladak sir za 6 dinarjev. Barve za surovo maslo in za sir 5 Din. Prašek za pripravo masla (surovega masla), 5 Din. Iščejo se preprodajalci. Razpošilja lekarna Jugović, Novi Sad. Zahtevajte vzorce in pošljite 10 Din v pismu.

Posredovalnica

Ogrinc, Ljubljana, Sv. Petra cesta, se je preselila na **Miklošičevo cesto 28** ter oddaja in preskrbuje službe kuharicam, služkinjam in natakaricam. Za odgovor 2 Din znamka.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah.

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Jetika

se ozdravi, — zdravniški zavod dr. Pečnik-a, — v velikih gozdih! — na gorii, pošta Rog. Slatina.

Žičnati

posteljni vložki

najceneje pri tvrdki **Fr. Stupica,** Ljubljana, Gosposvetska 1.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Debele

luskinaste otrobe

kupite najceneje pri tvrdki

A. VOLK, Ljubljana

Resljeva cesta 24.

Pri zgradbi šole v Novem mestu rabimo

40 dobrih zidarjev

Delo v režiji ali akordu.

Ljubljanska gradbena družba z o. z. v Ljubljani

Razpis

Razpisuje se pri popravilu zvonikove strehe pri župnijski cerkvi Sv. Barbara v Halozah

kleparsko in tesarsko delo

ki je preračunjeno na 20.837 Din. Dela naj bi prevzel en podjetnik. - Interesenti se naj oglasijo pri načelniku cerkveno-konkurenčnega odbora **Jankotu Debeljaku, v Medribnikih št. 36,** p. Sv. Barbara v Halozah.

Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Leopold Andreé

Broširan Din 60·—, vezan Din 76·—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Direkcija državnih železnic, Sarajevo

Direk. št. 26.064/28.

Razpis

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Sarajevu razpisuje ta natečaj za izpopolnjenje izpraznjenih mest, in sicer:

A) Gradbenega inženerja-referenta za nova in dopolnjevalna dela.

B) Gradbenega inženerja-referenta za doljnji ustroj.

C) Inženerja-geometra kot referenta za merjenje.

Splošni pogoji za nameščenje so:

1. Da je reflektant državljan kraljevine S. H. S.
2. Da je opravil vojaško dolžnost.
3. Da je sposoben za prometno službo. To mora dokazati s potrdilom železniških zdravnikov.

Posebni pogoji so
za izpopolnjenje mesta pod:

A) Da ima najmanj dvoletno prakso v delih v projektiranju železniških tirov, razširjenja postaj, trasiranja, proračunavanje investicijskih del in projektiranja gradenj iz armiranega betona

B) Najmanj dveletno prakso v gradnji železnic in cest.

C) Najmanj dveletno prakso kot geometer.

Lastnoročno pisane prošnje, predpisano taksirane, z vsemi potrebnimi dokumenti (kot krstni list, domovnica, vojno potrdilo, šolsko izpričevalo, nravstveno izpričevalo, poročni list, potrdilo o prejšnji službi in zdravniško izpričevalo) morajo reflektanti dostaviti Direkciji državnih železnic, Sarajevo, gradbeni oddelek, najkasneje do 20. septembra 1928.

Sarajevo, 20. avgusta 1928.

Za ravnatelja: **St. Milković.**

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Blaž Jancar
pleskar
Ljubljana, Breg
Elektroinštalacije za luč in pogon, prodaja in previjanje elektromotorjev. mehanična delavnica
Elektropodjetje, Ljubljana VI.
Jernejeva c. 5, telef. 325?

K. Pečenko
trgovina vseh vrst nanja in čevljarskih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkostikarja, Ljubljana
Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 39
Telef. 2908 Ustan. 1903

Franc Fujan
krovec
Ljubljana, Galjevica 9
pri dolenj. kolodvoru

Ivan Pavlin
izdelovanje in popravljanje dežnikov
Razpotna ulica 6

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem tem potom podpornemu društvu „Ljudska samopomoč“ v Mariboru za takoj v pripadajoči meri izplačano znatno podporo po smrti svojega sina Evgena Cudermana najiskreneje in priporočam to človekoljubno društvo vsakomur v takojšnji pristop.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1928.

Ivana Cuderman.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

77

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Ne da! ne da!«

»No, in mislite, da Marcian ne prihiti vračajočemu se očetu naproti, da čimprej vpraša in izve, ali je kaj opravil?«

»Pri moji veri, poleti mu naproti.«

»No, in na pol poti med Belčončko in Jedlinko leži tik ob cesti smolarnica. Kaj, če bi morda počakali Marciana v tej smolarnici?«

»Dobro! A čemu?«

»Pst! Le tiho bodite!«

Pričeli so se ozirati po sobi, čeprav so vedeli, da ni notri žive duše razen njih, potem pa so zašepetali. Dolgo so se polglasno menili, zdaj razločneje, zdaj zopet tiše, slednjič pa so se jim razjasnili obrazi. V enem dušku so popili vse vino, se objeli in na tihem drug za drugim izginili iz sobe.

Kar se da tiho so osedlali konje in jih za povodce odpeljali iz dvorišča. Ko so se prikradli mimo ograje na prosto, so sedli na konje in jahali streme ob stremenu do vozne poti. Šele tam je dejal Jan, ki je bil, dasi najmlajši, prevzel vodstvo nad brati:

»Jaz in Marko odideva torej naravnost v smolarnico, vidva pa pripeljita oni sod, še preden še zdani!«

Dvajseto poglavje.

Kakor je kletar pričakoval, se je stari Kšepecki takoj drugi dan popoldne res pripeljal v Jedlinko. Pripeljal pa se je, dasi tega nikakor ni bilo pričakovati, s tako veselim in dobrodušnim obrazom, da se je pan Ciprianovič, ki je bil še malo zaspan (imel je namreč navado malo dremati po obedu), pri pogledu nanj kar predramil od začudenja. Stari lisjak je pričel skoro že na pragu besedičiti o sosedskem prijateljstvu in o tem, kaka tolažba bi mu bili v njegovi starosti številnejši medsebojni obiski. Zahvalil se je za gostoljubni sprejem in je šele po končanih medsebojnih poklonih prešel na stvar samo.

»Dragi sosed,« je začel »prišel sem, da vas pozdravim kakor se spodobi. A kakor si najbrž že lahko mislite, prihajam obenem z neko prošnjo. Upam, da jo z ozirom na mojo starost izvolite prijazno poslušati.«

»Rad ustrežem vsaki vaši spodobni prošnji, gospod,« je odgovoril pan Serafin.

Stari si je pričel kar roke meti:

»Saj sem vedel... kar vnaprej sem vedel!« je rekel. »Kako prijetno je imeti opravki z res pametnimi ljudmi! V takem slučaju človek takoj vse uredi. Saj sem že tudi svojemu sinu povedal: »Le vse meni prepusti! Če imam opravka s panom Ciprianovičem, se vse dobro izteče; saj v vsej okolici nimamo razumnejšega in plemenitejšega graščaka!«

»Vse preveč se mi laskate, gospod!«

»Nikakor ne! Še premalo sem povedal... A lotiva se zadeve same.«

»Lotiva se!«

Stari Kšepecki je trenutek molčal, kakor da bi iskal prave besede, in samo lica tako premikal, da se mu je podbradek dotikal nosu. Končno pa se je veselo nasmehnil, položil dlan panu Serafinu na koleno in rekel:

»Dragi gospod... saj veste, da nam je zletela ptička iz kletke.«

»Vem, Ker se je mačka zbala.«

»No, ali se ni prijetno s takimi ljudmi pogvarjati?« je zaklical stari in si mel roke, »kako duhovito! Župnik Tvorkovski bi počil od invidiae (zavisti), Bog mi je priča.«

»Poslušam vas, gospod...«

»Torej ad rem (k stvari), a kar naravnost povedano: to ptičko bi rad nazaj dobil in jo takoj odpeljal.«

»Zakaj pa ne?«

Pan Kšepecki je parkrat zasukal podbradek v smeri proti nosu: vznemirjalo ga je namreč, da mu gre zadeva tako lahko od rok. Vendar pa je zaploskal in zaklical z hlinjenim veseljem:

»No, pa je stvar v redu! Da bi bilo le več takih ljudi na svetu!«

»V redu, kar se mene tiče,« je odvrnil pan Serafin. »Samo to je, da bo treba tudi to ptičico vprašati, ali se hoče vrniti. Danes pa tega ne moremo storiti: vaš sin jo je tako davil, da zdaj komaj diha...«

»Ali je bolna?«

»Da, v postelji leži.«

»Če se le ne pritvarja?«

Panu Serafinu se je nenadoma zmračil obraz in je rekel: »Govoriva resno, velecenjeni gospod. To, kar je počel vaš Marcian s panno Sieninjsko, ni ne dostojno, niti človeško, niti plemiča vredno, ampak je prav podlo. Tudi vi ste si naprtili težek greh pred Bogom in pred ljudmi, ker ste izročili siroto v take roke ter jo zaupali tako nesramnemu divjaku.«

»Niti četrtine ni resnice na tem, kar pripoveduje!« je zaklical stari.

»Dajte, dajte, saj še ne veste, kaj govori, pa že zanikujete. Tega ne pripoveduje ona, temveč podplutbe in maroge, ki jih je videla moja gospodinja na njenem mladem telesu. Kar pa se Marciana tiče, je vsa služinčad v Belčončki videla, kako jo je snubil in potem postal nasilen. Če bo treba, so takoj pripravljeni pričati. Tu imam še Vilčopoljskega, in ta se danes odpelje v Radom, da pove prelatu Tvorkovskemu, ka se je zgodilo.«

»Saj ste mi obljubili, da mi daste dekle nazaj.«

»Ne! Rekel sem le, da je ne bom nasilno zadrževal. Če se bo hotela vrniti, dobro! Če pa bo hotela ostati pri meni, zopet dobro! A nikar od mene ne zahtevajte, gospod, da bi odrekel zavetišče in kos kruha siroti, ki se ji je zgodila tako vnebovpijoča krivica.«

Staremu Kšepeckemu sta se zopet pričeli premikati čeljusti. Nekaj časa je molčal, potem pa je rekel:

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Shechan, Nedlag. Povest irskega dekleta. 24 Din. vez. 32 Din — 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Lužiško-srbska povest. 22 Din. vez. 30 Din — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezume. 32 Din. vez. 42 Din — Storžek in njegove burkasto življenje, 14 Din. vez. 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otroci solnca. 24 Din. vez. 32 Din.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Franc Terseglav.